

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE
HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Praha, 2018

Jakub Junek

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

HUDEBNÍ UMĚNÍ

HOUSLE

DIPLOMOVÁ PRÁCE

BOHUSLAV MATOUŠEK

Houslista tělem i duší

Jakub Junek

Vedoucí práce: doc. Bohuslav Matoušek

Oponent práce: prof. Ivan Štraus

Datum obhajoby: 6. 6. 2018

Přidělovaný akademický titul: MgA.

Praha, 2018

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

MUSIC AND DANCE FACULTY

ART OF MUSIC

VIOLIN

MASTER'S THESIS

BOHUSLAV MATOUŠEK

Violinist by body and soul

Jakub Junek

Thesis advisor: Doc. Bohuslav Matoušek

Opponent of thesis: Prof. Ivan Štraus

Date of thesis defense: 6. 6. 2018

Academic title granted: MgA.

Prague, 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma

Bohuslav Matoušek – Houslista tělem i duší

vypracoval samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne

podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy, tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Abstrakt

Tato diplomová práce seznamuje čtenáře s uměleckým životem Bohuslava Matouška, vynikajícího významného českého houslisty a pedagoga. Přibližuje také jeho životní úspěchy v oblasti zvukového záznamu, nejbližší se věnuje okolnostem vzniku a vydání souborného díla Bohuslava Martinů pro koncertantní housle (a violu). Vydání kompletních skladeb Bohuslava Martinů dosáhlo celosvětového úspěchu, proto připojuji části recenzí a kritik ze zahraničí.

Následuje výčet nejsignifikantnějších sólových nahrávek, několik částí rozhovorů pro tuzemský tisk a v závěru práce uvádím interpretační analýzu nahrávky Brahmsova houslového koncertu D dur Op. 77 pana Matouška z roku 1988.

Klíčová slova: Bohuslav Matoušek, housle, houslista, český houslista, interpret, hudba, nahrávka, Bohuslav Martinů

Abstract

This thesis introduces to its readers artistic and professional life of Bohuslav Matoušek, outstanding renowned czech violinist and pedagogue. It also describes his great successes in the field of music recordings, the most it zooms on recording and production of the complete works of Bohuslav Martinů for concertante violin (and viola). This extraordinary set of complete works by Martinů had a great success worldwide, because of that I also attach excerpts of reviews and critique from abroad.

These are followed by listing the most significant solo recordings and some of the interviews for Czech press. At the very end this thesis contains an analysis of Mr. Matoušek's recording of the violin concerto in D major Op. 77 by Johannes Brahms from 1988.

Key words: Bohuslav Matoušek, violin, violinist, Czech violinist, interpret, music, recording, Bohuslav Martinů

Poděkování:

Děkuji vedoucímu své diplomové práce doc. Bohuslavu Matouškovi za jeho ochotnou spolupráci, odborný dohled, cenné rady a pomoc při její tvorbě.

Obsah

ÚVOD	1
ŽIVOTOPIS	4
NAHRÁVKY A HUDEBNÍ ZÁZNAMY	7
KOMPLETNÍ DÍLO BOHUSLAVA MARTINŮ PRO KONCERTANTNÍ HOUSLE (VIOLU)	8
CD č. 1 (KÓD V KATALOGU HYPERION: CDA67671), ROK VYDÁNÍ 2007	8
Úryvky recenzí a kritiky CD č. 1 z časopisu HARMONIE (únor, rok 2008):.....	9
Úryvek recenze CD č. 1 z internetového serveru All Music Guide (rok 2008):.....	10
CD č. 2 (KÓD V KATALOGU HYPERION: CDA67672), ROK VYDÁNÍ 2008	11
Úryvek recenze CD č. 2 z časopisu The STRAD (duben, rok 2008):.....	12
Úryvek recenze CD č. 2 z časopisu BBC Music Magazine (duben, rok 2008):.....	12
CD č. 3 (KÓD V KATALOGU HYPERION: CDA67673), ROK VYDÁNÍ 2008	13
Úryvek recenze CD č. 3 z deníku DAILY TELEGRAPH (duben, rok 2008):	14
Úryvek recenze CD č. 3 z časopisu BBC Music Magazine (květen, rok 2008):.....	14
Úryvek recenze CD č. 3 z časopisu The Dominion Post, New Zealand (červen, rok 2008):.....	14
Úryvek recenze CD č. 3 z internetového serveru Audiophile Audition (květen, rok 2008):	15
Úryvek recenze CD č. 3 z francouzského časopisu DIAPASON (duben, rok 2009):	15
CD č. 4 (KÓD V KATALOGU HYPERION: CDA67674), ROK VYDÁNÍ 2008	16
Úryvek recenze CD č. 4 z internetového serveru Audiophile Audition (červenec, rok 2008):	17
Úryvek recenze CD č. 4 z časopisu Classics Today (červenec, rok 2008):	17
Úryvek recenze CD č. 4 z časopisu ORCHESTRAL (srpen, rok 2008):	17
Úryvek recenze CD č. 4 z internetového serveru www.classiqueInfo-disque.com (duben, rok 2009):.....	18
BOHUSLAV MARTINŮ (PŮVODNÍ NAHRÁVKA Z KOMPLETU PRO SUPRAPHON)	18
BOHUSLAV MARTINŮ – KOMPLETNÍ DÍLO PRO HOUSLE A KLAVÍR I A II (NA ČTYŘECH CD)	18
PŘÍBĚH ZÁZNAMU KOMPLETNÍHO DÍLA BOHUSLAVA MARTINŮ	22
RECENZE A HODNOCENÍ U NÁS I V ZAHRANIČÍ	25
Úryvek recenze CD č. 4 z internetového serveru ARKIV MUSIC (rok 2008):	25
Úryvek recenze CD č. 1 z internetového serveru All Music Guide (rok 2008):.....	26
Úryvek recenze CD č. 2 z internetového serveru Audiophile Audition (rok 2008):	26
Úryvek recenze CD č. 4 z internetového serveru ARKIV MUSIC (rok 2009):	27
Úryvek recenze CD č. 4 z časopisu GRAMOPHONE (rok 2008):.....	27
Úryvek recenze z časopisu HARMONIE (únor, rok 2008):	28
Úryvek recenze z časopisu HARMONIE (únor, rok 2008):	28
Úryvek recenze z časopisu HARMONIE (únor, rok 2008):	29
DALŠÍ NAHRÁVKY	31
SKLADBY PRO HOUSLE A KLAVÍR: FRANCK, FAURÉ, RAVEL	31
HOUSLOVÉ KONCERTY: BRAHMS, BRUCH	31
Příběh ke vzniku CD Houslové koncerty: Brahms, Bruch	32
LUDWIG VAN BEETHOVEN: SKLADBY PRO HOUSLE A ORCHESTR.....	34
W. A. MOZART: CHRÁMOVÉ SONÁTY (KIRCHENSONATEN).....	34
J. HAYDN: HOUSLOVÉ KONCERTY C DUR, G DUR, B DUR	35
A. VIVALDI: THE FOUR SEASONS AND L'ESTRO ARMONICO CONCERTOS No. 6, 8 AND 9	36
ANTONÍN DVOŘÁK: KOMPLETNÍ DÍLO PRO HOUSLE A KLAVÍR (NA 2 CD)	37
SMETANA, DVOŘÁK, SUK: SKLADBY PRO HOUSLE A KLAVÍR	37
A. DVOŘÁK: VIOLINKONZERT, WERKE FÜR VIOLINE UND ORCHESTER.....	38

ČÁSTI ROZHOVORŮ PRO MÉDIA	39
„ZAMYŠLENÍ VE STRUNÁCH“	39
„BOHUSLAV MATOUŠEK: MARTINŮ JE MÝM OSUDEM“	40
„OSLNĚN GÉNIEM MARTINŮ“	43
INTERPRETAČNÍ ANALÝZA BRAHMSOVA HOUSLOVÉHO KONCERTU D DUR, OP. 77	46
1. VĚTA: ALLEGRO NON TROPPO	46
2. VĚTA: ADAGIO	49
3. VĚTA: ALLEGRO GIOCOLO, MA NON TROPPO VIVACE	49
ZÁVĚR	52
ZDROJE A LITERATURA	53
TISKOVINY	53
INTERNETOVÉ SERVERY	53
HUDEBNINY	53

Úvod

„Ve štítu pověst úspěšného houslisty, studijní a pak koncertní pobyty v zahraničí, spolupráce s velkými muzikanty a vlastní hudební rukopis, nezaměnitelný styl hry a s tím i čelné postavení mezi našimi instrumentalisty.

Sólista, kvartetní hráč i partner v orchestrální hře, zaznamenal své výsledky na řadu zvukových nosičů. Brilantní virtuosita, průsvitný, stříbřitý, jemný tón, křehké volné věty, dynamické části hráčsky mužné a přesně rytmické. Preciznost a uměřenost, síla ve zkázněné vášni, měkkost melodické linie, přirozená stavba díla. To vše vede při poslechu k zamyšlení nad jeho dnešním uměním.“

Marie Kuliševyčová, časopis Harmonie (leden 1996)

Tématem pro mou diplomovou práci se stal bohatý umělecký život výjimečného českého houslisty Bohuslava Matouška. Mám to štěstí být v blízkosti tohoto pozoruhodného a inspirativního člověka, umělce, už více než deset let.

Již zpočátku mých studií na Hudební fakultě Akademie Múzických Umění v Praze v houslové třídě Bohuslava Matouška jsem si byl velmi dobře vědom, že se začínám učit od významného, proslulého a zkušeného interpreta. Měl jsem v živé paměti několik jeho živých vystoupení, ze kterých jsem si vždy odnášel neobyčejný hudební a estetický zážitek. Věděl jsem tedy, že český houslista Bohuslav Matoušek je významným tvůrcem houslového umění u nás a je tedy pro mne skvělou příležitostí ucházet se o místo v jeho houslové třídě.

Dnes, po několika letech našeho kolegiálního a přátelského vztahu zjišťuji s hlubokým uvědoměním, že se postupně mým vzorem stal nejen neobyčejný umělec s pochopením pro úděl hudby, ale i nesmírně obětavý, srdečný a pokorný člověk.

Myšlenka o zpracování příběhu jeho dosavadního uměleckého života byla a je podpořena vědomím, že houslista takového formátu, kvalit a s tolika význam-

nými životními a profesními zkušenostmi by se měl bezesporu těšit širšímu zájmu hudbymilovné společnosti.

Vždyť jen když vzpomeneme, kolik vítězů tehdy ve světě ještě velmi renomované a uznávané mezinárodní interpretační soutěže Pražské Jaro Česká republika má? Či kolik je houslových interpretů, kteří měli to štěstí a privilegium studovat s dnes již legendárními osobnostmi světového houslového nebe, kterými byli např. Nathan Milstein, Wolfgang Schneiderhan, Arthur Grumiaux a další? Je v naší malé leč úžasnými hudebníky překypující republice hodně umělců, kteří se mohou pyšnit cenou Classical Award z hudebního veletrhu MIDEM ve francouzském Cannes za neobyčejný zvukový záznam díla Bohuslava Martinů?

Bohuslav Matoušek je v povědomí široké veřejnosti pevně spjat se slavným českým skladatelem Bohuslavem Martinů. Hudební odkaz tohoto českého velikána již od dětství Bohuslava Matouška velmi přitahoval a pouto, které si ke skladbám Martinů vytvořil, ho v průběhu profesního života dovedlo až k ojedinělé ideje – natočit a vydat souborné dílo Bohuslava Martinů pro housle a violu. Tento smělý projekt se sice neobešel bez těžkostí a leckdy nepřízní okolností, houslista Matoušek měl však pevnou představu a především vůli počin dokončit tak, jak si předsevzal. Tato kompletní nahrávka koncertantních děl Bohuslava Martinů ještě posílila pozici Bohuslava Matouška coby „specialisty“ na interpretaci našeho slavného autora a upozornila na sebe i hudební odkaz Martinů v zahraničí.

Bohuslav Matoušek dosáhl za svého bohatého profesního života mnohých úspěchů a i přes tento neoddiskutovatelný fakt zůstal vždy nadmíru pokorným člověkem. Když dnes poslouchám některé z jeho nahrávek, jeho způsob interpretace děl od baroka přes klasicismus a romantismus až do epochy moderní hudby mě přesvědčuje v názoru, že houslista s tak osobitým, hlubokým a oslovujícím tónovým projevem by mohl plnit sály spokojenými posluchači prahnoucími po nevšedních hudebních zážitcích.

Má diplomová práce si tedy za cíl vytyčila vypovědět životní cestu jednoho z předních českých houslistů, kteří svým uměním a životními postoji mohou směle inspirovat další generace.

K samému závěru této práce se budu snažit také na konkrétních příkladech úryvků nahrávek najít to, co činí dle mého názoru houslový projev Bohuslava Matouška tak nezaměnitelným a krásným.

Životopis

Bohuslav Matoušek se narodil v roce 1949 v Havlíčkově Brodě. Nadání pro hudbu, stejně jako svoji celoživotní hlubokou náklonnost k hudebnímu odkazu Bohuslava Martinů, zdědil pravděpodobně po své mamince. Ta často vzpomínala, jak při očekávání příchodu svého syna na svět účinkovala celou sezónu na scéně Národního Divadla ve zpívaném baletu Bohuslava Martinů Špalíček.

Hře na housle se začal učit v pěti letech ve třídě profesora *Zdeňka Němce* a jeho studentem zůstal až do svých osmnácti. Od třinácti let také dojížděl do Prahy na soukromé hodiny k profesoru *Jaroslavu Pekelskému*. Několikrát se zúčastnil celostátní houslové soutěže Jaroslava Kociána v Ústí nad Orlicí a pokaždé také zvítězil (1962 absolutní vítězství, 1963 a 1966 laureát soutěže). Jeho dalším úspěchem byla 1. cena v rozhlasové soutěži za interpretaci české soudobé hudby v roce 1965.

Po maturitě na havlíčkobrodském gymnáziu studoval na Hudební Akademii Múzických Umění v Praze u prof. *Jaroslava Pekelského* a později u prof. *Václava Snítily*.

V roce 1969 se poprvé zúčastnil mistrovských kurzů u *Arthura Grumiauxe* v Curychu, jejichž úspěšné absolvování mu vyneslo pozvání i v dalších osmi letech, tentokrát k *Nathanu Milsteinovi*. V roce 1970 získal na mezinárodní Houslové soutěži Tibora Vargy v Sionu zvláštní cenu poroty a zároveň stipendium, které využil k jednoročnímu studiu u *Wolfganga Schneiderhana* v Lucernu.

Již ve svých jednadvaceti letech vystoupil poprvé na festivalu Pražské Jaro. Hrál tehdy Dvořákův koncert s orchestrem České Filharmonie pod taktovkou dirigenta *Lovro von Matačiče*. Dva roky poté (1972) pak získal na mezinárodní soutěži festivalu Pražské Jaro 1. cenu.

Přestože mu vítězství na Pražském Jaru přineslo mnoho nabídek na zahraniční angažmá, žádné z nich se po několik let nerealizovalo vzhledem ke vztahu mladého umělce k tehdejšímu režimu. Koncertních příležitostí postupně ubývalo i na domácí půdě a situace následně Bohuslava Matouška dovedla až k prodeji jednoho mistrovského nástroje. V roce 1977 přišlo pozvání k japonskému *Yomiuri Nippon Symphony Orchestra*, které ukončilo nucené období stagnace a přineslo mnoho podnětů k osobnostnímu i uměleckému růstu.

Následující dva a půl roku v Tokiu působil jako sólista a koncertní mistr, a pod taktovkou významných světových dirigentů (*Sergiu Celibidache, Kurt Masur, Zubin Mehta, Leonard Bernstein, Mstislav Rostropovič, Dmitrij Kitajenko, Genadij Rožděstvenskij* ad.) provedl řadu houslových koncertů.

Po návratu z Japonska (1980) se stal primáriem *Stamicova kvarteta*, v němž působil 15 let. Kvarteto nahrálo doma i v zahraničí přes 60 kompaktních disků a získalo dvakrát prestižní mezinárodní cenu *Grand Prix du disque de l'Academie Charles Cros*.

V současnosti se Bohuslav Matoušek věnuje jak dráze sólového a komorního hráče tak i pedagogické činnosti. Na poli komorní hudby pravidelně koncertuje s klavíristou *Petrem Adamcem* a kytaristou *Petrem Seidlem*. Byl členem *Klavírního tria Antonína Dvořáka* a *Klavírního kvarteta Bohuslava Martinů*, 12 let vedl *Sexteto českých filharmoniků*.

Dodnes je uměleckým vedoucím *Okteta českých filharmoniků*.

Již od dob svých studií (1963) spolupracuje se svým stálým klavírním partnerem *Petrem Adamcem*. Společně natočili mimo jiné kompletní dílo Bohuslava Martinů pro housle a klavír. Tento projekt získal v Čechách, Evropě i v USA několik prestižních ocenění, mezi nimiž vyniká např. vyhlášení *Deskou roku 2000* americkým internetovým časopisem *Classics Today*, či *Cannes Classical Award* v kategorii „Komorní hudba 20. století“ na hudebním veletrhu MIDEM 2001 ve Francii. Tomuto mezinárodnímu ohlasu předcházelo ocenění *Classics Award 2000* v České republice.

Významného mezinárodního ohlasu se dostalo také ojedinělému souboru čtyř kompaktních disků, na kterých je shrnuto dílo skladatele Bohuslava Martinů pro koncertantní housle, též violu a orchestr. Jednotlivé nahrávky vznikaly v letech 2001-2005, sólistu doprovodil orchestr *České Filharmonie* pod taktovkou dirigenta *Christophera Hogwooda*. Celý komplet po jeho dokončení převzala britská firma *Hyperion Records*, která jej vydala v Londýně v průběhu let 2007 – 2008. Nahrávka získala několik domácích i zahraničních ocenění (např. *Editor's Choice* časopisu *Gramophone* či v České republice prestižní cenu časopisu *Harmonie* za nejlepší nahrávku roku 2002).

Nemalou část Matouškova života zvláště posledních let zaujímá již dříve zmíněná pedagogická činnost. V současné době vede houslovou třídu na hudební fakultě pražské Akademie Múzických Umění a do roku 2017 byl pedagogem také na brněnské Janáčkově Akademii Múzických Umění v Brně. Mimo to každoročně vyučuje na letních houslových kurzech v klášteře Zlatá Koruna a má také několik soukromých studentů.

Bohuslav Matoušek je také jedním z mála držitelů prestižní stříbrné medaile Nadace Bohuslava Martinů. Zařadil se tak mezi světové hudební veličiny, protože kromě něj toto ocenění získali významní světoví umělci jako např. *Rafael Kubelík*, *Rudolf Firkušný*, *Christopher Hogwood*, *sir Charles Mackerras* či *Magdalena Kožená*.

Zajímá-li čtenáře, jestli má aktivní umělec, který musí celý život věnovat velkou porci každodenního času cvičení a přípravě na koncerty či natáčení, čas také na nějaké zájmy, Bohuslav Matoušek leckoho překvapí. Od patnácti let se zajímá radiotechnikou a elektronikou. Cituji z rozhovoru pro časopis Harmonie z roku 1996: „Mám doma malou dílničku, kde občas něco kutím. Zkonstruoval jsem časovač laserového přístroje pro akupunkturu mého přítele Marka Ranziho a vyrobil jsem i zařízení, jímž lze připojenými laserovými elektrodami paralelně stimulovat pět bodů. To zatím nebylo možné. Krom toho, že to probíhá bezbolestně, můžu současně s ruční akupunkturou působit na další body, a to nesmírně zrychluje působení i léčbu. Pan Ranzí mi potvrdil na mnoha svých pacientech výraznou účinnost tohoto zařízení. Taky jsem chtěl mít odjakživa koncesi na radiovou vysílačku a možnost spojovat se se světem, ale jako vždycky – bránil mi čas. Je to náročný koníček...“

Nahrávky a hudební záznamy

Bohuslav Matoušek vytvořil za svůj dosavadní umělecký život vsutku bohatou sbírku hudebních záznamů a nahrávek.

Je třeba říci, že několik těchto hodnotných a o vysoké interpretační úrovni Bohuslava Matouška vypovídajících záznamů, vzniklo především díky trpělivé, cílevědomé a neochvějné snaze jeho samotného. Podmínky k jejich tvorbě nebyly vždy ty nejideálnější a leckdy musel houslista Matoušek vynaložit nemalé úsilí i osobní finanční prostředky, aby se jeho představa mohla stát skutečností.

Je skvělé, že je Bohuslav Matoušek obdařen od přírody příkladnou cílevědomostí a chutí k boji s nepřízní osudu a okolnostmi, protože jinak bychom mohli být ochuzeni o spoustu nádherných, inspirujících a oslovujících hudebních záznamů.

Především o jeho zřejmě nejvýznamnější projekt, a to vydání kompletního díla Bohuslava Martinů pro housle a klavír, koncertantní housle a violu. Méně už veřejnost ví o jeho kompletním záznamu děl pro housle Antonína Dvořáka (včetně Capriccia pro housle a klavír, které má pověst nejtěžšího z Dvořákových kusů) nebo všech koncertů Josefa Haydna. V neposlední řadě mohu zmínit třeba velmi hodnotné CD s Beethovenovými skladbami – houslovým koncertem a oběma Romancemi natočené bez dirigenta.

Výčtu většiny sólových nahrávek i s příklady recenzí a kritik se věnuje následující kapitola. Diskografie Bohuslava Matouška obsahuje 7 LP desek, více než 30 CD se záznamy hudby pro sólové housle, koncertní a koncertantní housle, violu a bezpočet nahrávek hudby komorní – především s kolegy ze Stamicova kvarteta. Bohuslav Matoušek natáčel také pro Český Rozhlas a dnes jsou jeho nahrávky k dispozici u firem Supraphon, Bayer Records, Denon, Hyperion, Crystal, Brilliant Classics, Artesmon a dalších.

**Kompletní dílo Bohuslava Martinů pro koncertantní housle
(violu)**

Vydáno souborně na čtyřech CD britskou společností HYPERION

**CD č. 1 (kód v katalogu HYPERION: CDA67671), rok vydání
2007**

Umělci: Bohuslav Matoušek – housle, Česká filharmonie, dirigent Christopher
Hogwood

Koncert pro flétnu, housle a orchestr H252 (Janne Thomsen – flétna)

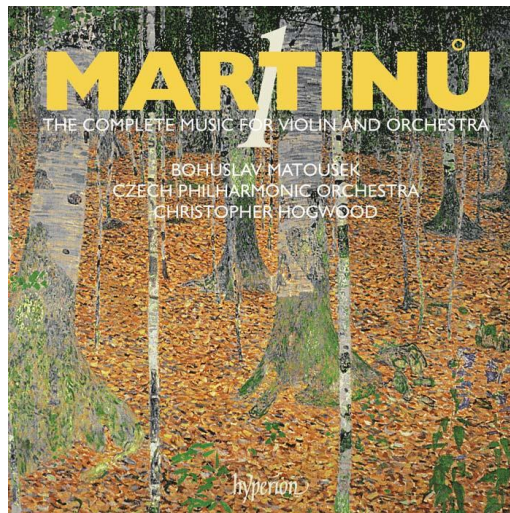
1. Allegro moderato
2. Adagio
3. Poco allegretto

Duo concertante pro dvoje housle a orchestr H264 (Régis Pasquier – housle)

4. Poco allegro
5. Adagio
6. Allegro

Koncert pro dvoje housle a orchestr D dur H329 (Jennifer Koh – housle)

7. Poco allegro
8. Moderato – Più vivo – Tempo primo
9. Allegro con brio – Vivo: Presto

Úryvky recenzí a kritiky CD č. 1 z časopisu HARMONIE (únor, rok 2008):

„...*Koncert pro flétnu, housle a orchestr*, neobarokní skladba plná pravidelného staccatového tepu a krásné souhry. Tón flétny tu má přesnou dávku poměru mezi chvějivým vibratem a virtuozitou, s Matouškovými čistě intonujícími houslemi se pojí krásně, v duchaplném a zvukově vzrušujícím i uspokojivém dialogu. Podobně je tomu u houslistů Régise Pasquiera (*Duo concertante pro dvoje housle a orchestr* plné nesnadné souhry, přesných souběhů a vyhrocené virtuozity, natočené roku 2004) a Jennifer Koh (fantazijnější a emocionálně ještě intenzivnější, hráčsky v bězích a figuracích neméně náročné *Concerto in D pro dvoje housle a orchestr* z přelomu 40. a 50. let).“

Petr Veber

„...Už v *Koncertě pro flétnu, housle a orchestr* nás hned zpočátku zaujme nádherný tón Bohuslava Matouška, báječně korespondující s flétnou Janne Thomsen. Rychlé pasáže ve skladbách meziválečného období se hrávají někdy s až příliš velkou agresivitou. Zde je vše jakoby měkčí, byť rovněž velmi energické. Melodická volná věta, kde se slyšitelně uplatňuje orchestrální klavír, je vysokou školou novodobé nesentimentální a tím pravdivé lyriky. Už v počátečních taktech finale všichni zúčastnění akceptují folkloristický kolorit a melodickou bohatost skladby. ... V *Koncertantním duu* nás čeká báječná aplikace formy concerto gros-

so v hudební řeči 20. století. Oběma krajním větám dominuje ostrý a suverénní tep. Působivá je volná věta, jež hrdě kráčí dopředu se suverénními vstupy sólistů, hrajícími často v dvojhmatech, což rozšiřuje momentální tónovou paletu. Mezi sólisty vstupují občas i další instrumenty, například hoboj, fagot a samozřejmě také skladatelův oblíbený "orchestrální" klavír. Celkový zvukový obraz skutečně respektuje formu *concerta grossa* - sólisté jsou vypíchnuti jen částečně a působí jako součást celého ansámblu. Česká filharmonie má razanci v tutti pasážích, jež až na výjimky nikde nejdou po velkém symfonickém zvuku."

Bohuslav Vítek

„...Dirigent Christopher Hogwood a houslista Bohuslav Matoušek jsou sami o sobě jistou zárukou kvalitní interpretace hudby Martinů, s níž mají oba velkou zkušenost. Matoušek s klavíristou Petrem Adamcem již nahrál pro Supraphon kompletní dílo Bohuslava Martinů pro housle a klavír. Toto CD nás však uvádí do zcela jiného, stylově vyhraněného koncertantního světa Bohuslava Martinů. V těchto dílech se nám ukazuje jiný Martinů než v komorní hudbě, svých 6 symfoniích či v řadě jiných žánrů. V koncertantních dílech (let 30. i některých pozdějších) se Martinů odvrací od avantgardy a soudobých inspirací a nové podněty nalézá v historicky starších obdobích a jejich stylových požadavcích. ... Matouškův střízlivý, inteligentní a přitom nádherný tón doplňují jeho výborní sólističtí partneři (Janne Thomsen, Régis Paquier, Jeniffer Koh) a Česká filharmonie za Hogwoodova řízení."

Eva Velická

Úryvek recenze CD č. 1 z internetového serveru All Music Guide¹ (rok 2008):

„...Hyperion přichází s prvním diskem z kompletu čtyř, který je věnován všem koncertantním skladbám Bohuslava Martinů pro housle. Houslista Bohuslav Matoušek, dirigent Christopher Hogwood a Česká filharmonie představují tři koncerty z dvou různých období – předválečný *Koncert pro flétnu housle a orchestr* z roku 1936, *Duo concertante pro dvoje housle a orchestr* z roku 1937 a pová-

¹ volný překlad recenzí a kritik z anglicky mluvících zemí vytvořil: autor práce Jakub Junek

lečný *Koncert D dur pro dvoje housle a orchestr* z roku 1950. Všechny jsou zahrány naprosto skvěle. Matouškova hra oplývá pravým českým nepoddajným tónem, sladká intonace v kombinaci s elegantní, stále však poctivou technikou se odráží v konzistentně působivý poslech a celkový přístup k materiálu jasně dokazuje hluboké porozumění díla Martinů. Jeho partneři se sólových partů zhostili s rovnocenným zanícením a dokazují, že ani jim není hudba Martinů příliš vzdálená..."

James Leonard, www.allmusicguide.com

**CD č. 2 (kód v katalogu HYPERION: CDA67672), rok vydání
2008**

Umělci: Bohuslav Matoušek – housle, Česká filharmonie, dirigent Christopher Hogwood

Concerto da camera H285 (Karel Košárek – klavír)

1. Moderato, poco allegro
2. Adagio
3. Poco allegro

Koncert pro housle, klavír a orchestr H342

4. Poco allegro
5. Adagio
6. Allegro

7. Česká rapsodie H307a, arr. Jiří Teml

Úryvek recenze CD č. 2 z časopisu The STRAD (duben, rok 2008):

„...Matoušek předvádí střízlivě a jasně svůj koncertantní přístup ke Concerto da Camera, se sólovým zvukem vstupuje do hry pouze v požadovaných okamžicích. ... Houslista Matoušek si libuje ve vysokých nárocích *České Rapsodie*, doslova se mazlí s jejími dlouhými a nosnými melodiemi, prokazuje neobyčejnou schopnost pro klenbu specifické melodiky Martinů...“

David Denton

Úryvek recenze CD č. 2 z časopisu BBC Music Magazine (duben, rok 2008):

„...Christopher Hogwood a Bohuslav Matoušek jsou v tomto repertoáru jako doma: najdeme u nich bohatství interpretačních detailů a nuancí, ba co víc, na posluchače udělá bezpochyby největší dojem celkový obraz a smysl pro směřování hudby Martinů...“

**CD č. 3 (kód v katalogu HYPERION: CDA67673), rok vydání
2008**

Umělci: Bohuslav Matoušek – housle, Česká filharmonie, dirigent Christopher
Hogwood

Suite concertante pro housle a orchestr H276

8. Prelude: Allegro moderato
9. Meditace: Largo
10. Intermezzo: Andantino poco moderato
11. Finale: Allegro vivo

Suite concertante pro housle a orchestr H276a

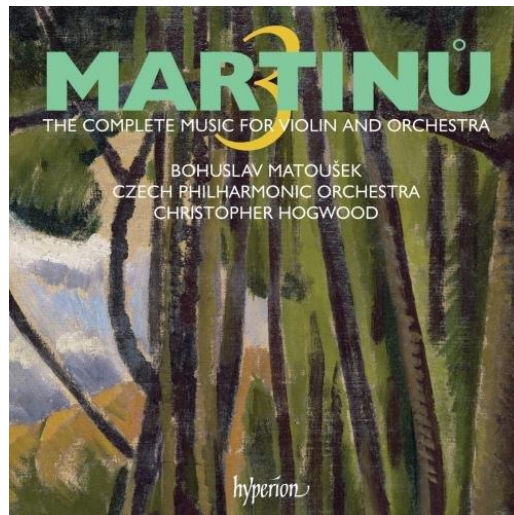
12. Toccata: Allegro poco moderato
13. Aria: Andantino
14. Scherzo: Allegretto scherzando
15. Rondo: Poco allegro

Rapsodie – koncert pro violu a orchestr H337 (Bohuslav Matoušek – viola)

16. Moderato
17. Molto adagio – Poco allegro – Andante molto tranquillo

Pozn.: V bookletu CD č. 3 můžeme najít následující poděkování:

„Bohuslav Matoušek děkuje Milanu Škampovi za šlechetné zapůjčení vzácné violy *Carolus Hellmer, Prague 1767* pro tuto nahrávku.“

Úryvek recenze CD č. 3 z deníku DAILY TELEGRAPH (duben, rok 2008):

„...Bohuslav Matoušek hraje všechny tři kompozice energicky, s širokou škálou barev a nálad tónu, přední český orchestr za řízení Christophera Hogwooda jej skvěle a vynalézavě doplňuje...“

Úryvek recenze CD č. 3 z časopisu BBC Music Magazine (květen, rok 2008):

„...Provedení dvouvěté Rapsodie – Koncertu je příkladné ... Matoušek vymění housle za violu a libuje si v zářivé lyrice posledního tvůrčího období Martinů. Hogwood tvaruje strukturu díla s obdivuhodným vhledem a spolu s orchestrem poskytuje pozorný doprovod skrze všechna díla...“

Úryvek recenze CD č. 3 z časopisu The Dominion Post, New Zealand (červen, rok 2008):

„...Bohuslav Matoušek již v předchozích dvou discích své série ukázal, že je evidentně pánem interpretace hudby Martinů, ale jeho nádherné a intenzivní provedení Rapsodie ho objevuje coby znamenitého violistu... Skvostný záznam s excelentní dokumentací Aleše Březiny, ředitele české společnosti sdružující dílo Martinů.“

**Úryvek recenze CD č. 3 z internetového serveru Audiophile Audition
(květen, rok 2008):**

„...Přednes skladeb Martinů houslisty/violisty Bohuslava Matouška je jako sen, stejně tak i v předchozích částech kompletu. Sběratelé se mohou potěšit inteligentní a osvícenou sérií... Nahrávka drží svůj vysoký standard zvukové kvality z předchozích disků. Nejlepší známka!“

**Úryvek recenze CD č. 3 z francouzského časopisu DIAPASON² (duben,
rok 2009):**

„...Vychází již třetí díl kompletního díla Bohuslava Martinů pro housle a orchestr vydaného společností Hyperion s účastí Bohuslava Matouška, bývalého primária Stamicova kvarteta působícího již deset let předně jako sólista. Nahrávka vznikla za nejlepších možných podmínek – spojení Česká filharmonie, specialisty na barokní stylizaci dvacátého století Christophera Hogwooda a samotného Bohuslava Matouška, který úžasnou invencí této neo Rousselovské hudby dokáže neuvěřitelně rozzářit... Rapsodie – Koncert pro violu a orchestr je znamenitě ztvárněna Matouškem, záznam může směle porovnávat se starším kolegou Josefem Sukem, samozřejmě každý z nich zanechává v interpretaci svůj osobitý přístup a vlastní inspiraci...“

Pierre E. Barbier

² volný překlad recenzí a kritik z francouzsky mluvících zemí vytvořila: Johanna Haniková

**CD č. 4 (kód v katalogu HYPERION: CDA67674), rok vydání
2008**

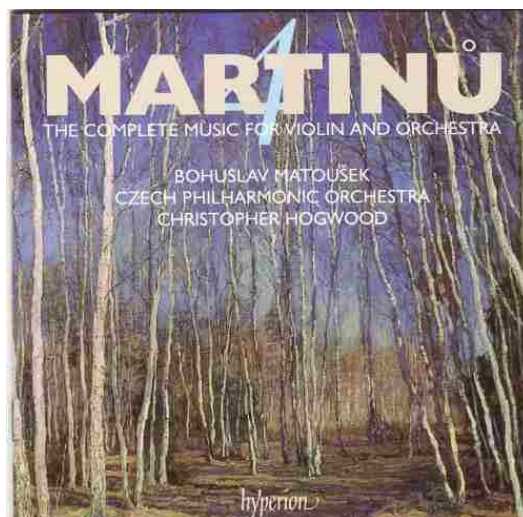
Umělci: Bohuslav Matoušek – housle, Česká filharmonie, dirigent Christopher
Hogwood

Houslový koncert č. 1 H226

1. Allegro moderato
2. Andante
3. Allegretto

Houslový koncert č. 2 H293

4. Andante – Poco allegro – Moderato
5. Andante moderato
6. Poco allegro

**Úryvek recenze CD č. 4 z internetového serveru Audiophile Audition
(červenec, rok 2008):**

„...Matouškovo mistrovství v interpretaci Martinů je nezpochybnitelné a obzvláště tyto leckdy nedoceňované houslové koncerty si zasluhují opakovaný poslech. Zvuková kvalita Hyperionu je příkladná, jako vždy...“

Úryvek recenze CD č. 4 z časopisu Classics Today (červenec, rok 2008):

„...Jedinou konkurenceschopnou nahrávkou tomuto poslednímu CD z úžasného čtyřdílného kompletu sólových skladeb pro housle, violu a orchestr společnosti Hyperion je verze slavného českého houslisty Josefa Suka od Supraphonu, kde hraje se stejným orchestrem, Českou filharmonii řídí Václav Neumann. Je těžké mezi nimi vybírat, protože obě jsou skvělé, ale sběratelé by si zřejmě raději poslechli tato díla v dobře vyváženém, díky technickým možnostem dokonalejším zvuku...“

..Vydání posledního CD dozajista neslouží jen ke konečné a úplné fázi identifikace Bohuslava Matouška s idiomy Martinů... Matouškova rytmická jistota, absolutní technická bezpečnost (speciálně ve vysokých polohách) a lyrická sladkost, která se nikdy nezvrací v přílišný sentiment (v obou pomalých větách)...

...spolu s křehkou, zároveň však ráznou interpretací České filharmonie pod taktovkou Christophera Hogwoda, pravděpodobně dnes jedním z čelních dirigentů děl Martinů...“

David Hurwitz

Úryvek recenze CD č. 4 z časopisu ORCHESTRAL (srpen, rok 2008):

„...V těchto dvou nádherně natočených výkonech ukazují interpreti Hogwood a Matoušek hluboké porozumění kompozičního stylu Martinů a orchestr České filharmonie hraje s odpovídající zářivostí – jen si zkuste pustit začátek pomalé věty Koncertu č. 2. Není lepšího záznamu Koncertu č. 1 Martinů než je tento a způsob interpretace Koncertu č. 2 je neméně přesvědčivý...“

Jan Smaczny

Úryvek recenze CD č. 4 z internetového serveru www.classiqueInfo-disque.com (duben, rok 2009):

„...Interpretace Bohuslava Martinů je v podání Bohuslava Matouška od začátku do konce perfektně jednotná... Hlavním prvkem pro koncertantní repertoár je plynulost a houslistovi Bohuslavu Matouškovi se jí dostává více než dostatečně (zejména v propojování experimentálních a kontrastních hudebních i nástrojových prvků – dobrým příkladem je *Koncert pro flétnu, housle a orchestr* z prvního CD celého kompletu)...

Bohuslav Matoušek vložil do obou houslových koncertů klid vycházející z dokončení svého předsevzetí...”

Vincent Haegele, www.classiqueInfo-disque.com

Bohuslav Martinů (původní nahrávka z kompletu pro Supraphon)

Umělci: Bohuslav Matoušek – housle, Česká filharmonie, dirigent Christopher Hogwood

Vydáno společností SUPRAPHON (kód v katalogu 3653-2 031), rok vydání 2003

B. Martinů: Suite concertante H276a

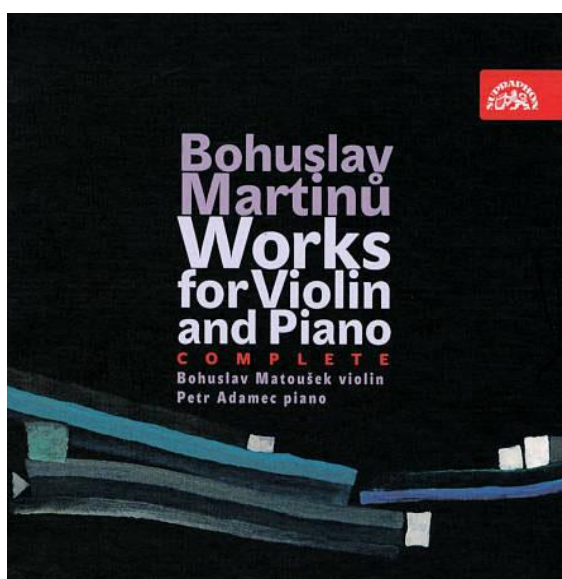
B. Martinů: Houslový koncert č. 1 H226

Bohuslav Martinů – kompletní dílo pro housle a klavír I a II (na čtyřech CD)

Umělci: Bohuslav Matoušek – housle, Petr Adamec – klavír

Vydáno společností SUPRAPHON (kód v katalogu v roce 1999: 3410/11, znovu vydáno v roce 2008 pod katalogovým číslem SU 3950-2), rok vydání 1999

CD získalo *Cannes Classical Award* v kategorii „Komorní hudba 20. století“ na hudebním veletrhu MIDEM 2001 ve Francii

SUPRAPHON (kód v katalogu SU 3950-2)

Bohuslav Martinů – kompletní dílo pro housle a klavír I

CD 1

1. Elegie pro housle a klavír H3
- Koncert pro housle a klavír H13
2. Moderato
 3. Largo
 4. Allegretto
- Sonáta pro housle a klavír C dur, H120
5. Allegretto quasi moderato
 6. Scherzo
 7. Largo
 8. Allegro

CD 2

Sonáta pro housle a klavír d moll, H152

1. Allegro moderato
2. Andante moderato
3. Allegro

Impromptu pro housle a klavír H166

4. Poco Allegro
5. Andante moderato
6. Allegretto moderato

Sonáta pro housle a klavír č. 1 H182

7. Allegro
8. Andante
9. Allegretto

Pět krátkých skladeb pro housle a klavír H184

10. Allegro moderato
11. Andante
12. Allegretto moderato
13. Allegro vivo (Presto)
14. Allegro (Poco moderato)

Bohuslav Martinů – kompletní dílo pro housle a klavír II

CD 3

1. Arietta pro housle a klavír H188 A

Sonáta housle a klavír č. 2 H208

2. Allegro moderato
3. Larghetto
4. Poco allegretto

Sedm arabesek. Rytmické etudy pro housle a klavír H201 A

5. Poco allegro
6. Moderato
7. Andante moderato
8. Allegro
9. Adagio

10. Allegretto
 11. Allegretto moderato
- Sonatina G dur pro housle a klavír H262
12. Moderato
 13. Andante
 14. Poco allegretto
- Intermezzo. Čtyři skladby pro housle a klavír H261
15. Poco allegro
 16. Andante
 17. Poco allegro

CD 4

- Rytmické etudy pro housle a klavír H202
1. Allegro
 2. Poco allegretto
 3. Moderato
 4. Allegretto moderato
 5. Andantino
 6. Jazz rytmus. Allegro moderato
 7. Mit Pausen. Allegretto
- Pět madrigalových stancí pro housle a klavír H297
8. Moderato
 9. Poco allegretto
 10. Andante moderato
 11. Scherzando, poco allegro
 12. Poco allegro
- Sonáta pro housle a klavír č. 3 H303
13. Poco allegro
 14. Adagio
 15. Scherzo
 16. Lento. Moderato. Allegro
-
17. Česká rapsodie pro housle a klavír H307

Příběh záznamu kompletního díla Bohuslava Martinů

Zřejmě nejsignifikantnějším počinem jsou **nahrávky kompletního díla Bohuslava Martinů** pro koncertantní housle (a violu). Skladby tohoto českého velikána se staly celoživotním pilířem a láskou houslisty Bohuslava Matouška. Sám se rád nechává slyšet, že je s hudbou Bohuslava Martinů pevně spjat velkou část svého života.

Kompletování děl českého rodáka z Poličky načal již jako člen Stamicova kvarteta ve druhé polovině 80. let 20. století, kdy (po návratu z japonského působení do rodné vlasti) spolu s kolegy uskutečnili nahrávky všech kvartetů Bohuslava Martinů pro německou nahrávací firmu Bayer Records. Nezapomíná však dodávat, že vůbec první setkání s hudbou Bohuslava Martinů zažil již ve svých dvanácti letech, kdy hrál jeho Sonatinu pro housle a klavír: „Pamatuji si, že mě tehdy hned napoprvé oslovila úžasná zpěvnost, jásavost, rytmika a také ryzí českost.“

Iniciátorem natočení kompletu koncertantních skladeb pro housle a violu Bohuslava Martinů se stal sám Bohuslav Matoušek. Tato idea vyplynula z jeho lásky ke skladbám českého velikána a z uvědomění, že pokud se chce dnes jednotlivec - sólista prosadit, je zapotřebí přijít s neobyčejným projektem. Matoušek si dobře uvědomoval, že záznamů kompletních děl skladatelů Brahmse, Dvořáka, Mozarta, Mendelssohna, Brucha nebo Čajkovského je řada, ovšem komplety děl Bohuslava Martinů žádné.

V rámci svého angažmá koncertního mistra japonského orchestru Yomiuri Nippon na konci sedmdesátých let 20. století se velmi blízce seznámil se symfoniemi Bohuslava Martinů. V letech osmdesátých, po návratu z Japonska a přijetí rozhodnutí věnovat se aktivně komorní hudbě, zaznamenal jakožto člen Stamicova kvarteta Bohuslav Matoušek všechny kvartety B. Martinů pro německou nahrávací společnost **Bayer Records**.

BAYER RECORDS (kód v katalogu BR 100 152 – 154)

Po úspěšném vydání kvartetního kompletu se spolu s vedením společnosti Bayer Records dohodl na natočení všech doposud známých skladeb B. Martinů pro housle a klavír.

Firma Bayer Records měla původně v záměru zastřešit všechny následující projekty se skladbami Martinů, bohužel se však u ní objevily komplikace v oblasti hospodaření a tak kdesi v polovině roztočené druhé desky Bayer od smlouvy odstoupil. Přitom jen sehnat notový materiál nebylo snadné, protože autografy skladeb byly rozesety po několika zemích, v kterých Martinů za svého života pobýval. Nakonec se podařilo soustředit všechny notový materiál skladeb, které byly oficiálně vydány. Díky vstřícnosti a pomoci Muzea Bohuslava Martinů v Poličce, Institutu Bohuslava Martinů a zvláště jeho ředitele Aleše Březiny si mohl Bohuslav Matoušek ještě navíc ofotit z autografu dvě dodnes nevydané skladby - *Elegii* a *Koncert pro housle a klavír*.

Bohuslav Matoušek, odhodlaný projekt za každou cenu realizovat, nerezignoval a za přispění Nadace Bohuslava Martinů, basilejské nadace a vlastních peněz nahrávku dokončil. Sám však vzpomíná, že by to nebylo možné bez vstřícnosti klavíristy Petra Adamce, nahrávacího týmu i AMU, kde se symbolicky - v sále Bohuslava Martinů natáčení uskutečnilo.

Měl tedy hotový master, nebylo ale vydavatele, který by nahrávku zaštil a produkoval. Naštěstí se hotové nahrávky ujal **Supraphon**, což bylo ideální řešení. Kdo jiný by měl vydat hudbu Martinů než největší česká produkční firma.

Na nahrávce je tedy vše, vyjma čtyř nezvěstných drobnějších skladeb ze skladatelových raných let.

Právě tento záznam skladeb Bohuslava Martinů pro housle a klavír získal několik prestižních ocenění v Čechách, Evropě i Spojených státech amerických. Nejdříve to bylo ocenění „*Deska roku*“ v prestižním americkém časopise *CLASSICS TODAY* a poté u nás to byla např. cena Českého Hudebního Fondu.

Hodnocení zřejmě vůbec nejvzácnější získal kompakt ve Francii a to cenu ***Cannes Classical Award*** v kategorii „Komorní hudba 20. století“ na hudebním veletrhu MIDEM roku 2001.

Po těchto významných úspěších se s českým Supraphonem Bohuslav Matoušek dohodl na spolupráci při vytvoření a vydání kompletu všech koncertantních děl B. Martinů pro housle s doprovodem symfonického orchestru. Je pochopitelné, že už na začátku plánování projektu tak značného rozsahu a váhy byla samozřejmě potřeba vše dostatečně promyslet a zorganizovat. Účast na tomto neobyčejném počínu přislíbili renomovaní umělci v čele s dirigentem Christopherem Hogwoodem, natáčení dvojkoncertů se měli účastnit houslisté Régis Pasquier a Jennifer Koh či flétnistka Janne Thomsen a klavírista Karel Košárek.

Po dokončení a vydání prvního kompaktního disku v roce 2002, který záhy po zveřejnění získal cenu časopisu *Harmonie*, se bohužel spolupráce se Supraphonem z nepochopitelných důvodů úplně zadrhla. Všechny náležitosti a realie potřebné k natáčení byly ovšem naplánovány, sály a režijní týmy objednány, stejně tak sólisté, dirigent a orchestr. Bohuslav Matoušek tak znovu musel dokazovat svou cílevědomost a ochotu nasadit i vlastní prostředky k tomu, aby se podařilo dílo dokonat – a to i za velmi nepříjemného vědomí, že po dokončení natáčení se nemusí objevit vydavatel, který by hotové mastery zaštil a produkoval.

Opět s notným přispěním vlastních zdrojů a půjček se v roce 2005 podařilo dokončit původní plán – natočit kompletní dílo pro koncertantní housle (a violu).

Supraphonem bylo ovšem vydáno pouze jedno CD, zbývající tři měl Bohuslav Matoušek takzvaně „v šuplíku“. S opětovnou pomocí pražského Institutu Bohuslava Martinů a jeho ředitele Aleše Březiny se podařilo oslovit britskou nahrávací společnost **Hyperion**, které se projekt velmi zalíbil a s podmínkou převzetí prvního CD od Supraphonu souhlasila s produkcí celého kompletu.

Recenze a hodnocení u nás i v zahraničí

Je důležité přiznat, že při procházení kritik zahraničních magazínů a internetových serverů zjistíme, že hudba Bohuslava Martinů si svou cestu k většímu zájmu veřejnosti ve světě stále hledá. Valná většina zahraničních kritik nezapomene zmínit, že kvalita, hodnota a nezaměnitelnost hudebního sdělení skladeb Martinů jsou stále ještě v některých částech světa nedoceněné.

Jako příklady uvedu recenze z dvou různých internetových serverů (obě z roku 2008) na kompaktní disky z kompletu čtyř CD s koncertantními díly Martinů. Recenze pochází z internetového serveru ARKIV MUSIC (arkivmusic.com), který se specializuje na prodej neobvyklých a sběratelských titulů a serveru All Music Guide, který se taktéž zabývá především prodejem hudebních titulů.

Úryvek recenze CD č. 4 z internetového serveru ARKIV MUSIC (rok 2008):

„...Vždy mne potěší dobrá nahrávka Bohuslava Martinů. Souhlasím, zřejmě musíte mít v oblibě jeho kompoziční styl, ale i když vám není plně po chuti, neuniknete silné stránce jeho orchestrace i bohatosti a plynulosti hudebních myšlenek. K tomu přidejte jakousi lidskost výrazu Martinů, touhu, stejně jako smysl účinně vyjádřit a předat emoce. Průzračnost a jakási svěžest se objevuje v částech, jako je například až pastorální *Andante moderato z houslového koncertu č. 2*, to jsou jedna z nejkrásnějších sdělení Martinů. Ovšem zdaleka není vždy tak vyrovnaný, najdeme u něj také mnoho instrumentální intenzity, rytmických prvků s hojným užitím perkusí i neklidně a rozbouřeně působících sólových partů. V poslechu úvodu *houslového koncertu č. 1* zase neunikneme náznak

vlivu Stravinského... Toto je nahrávka nejvyšší třídy, bez ní nebude nikdy vaše knihovna Martinů úplná.“

Dominy Clements, www.arkivmusic.com

Úryvek recenze CD č. 1 z internetového serveru All Music Guide (rok 2008):

„...Komplet byl zaznamenán v Dvořákově síni pražského Rudolfiny. Toto CD bude skvělým obohacením pro fanoušky Martinů a dobrou alternativou těm, kteří mají v oblibě Schönberga, Šostakoviče či Stravinského.“

James Leonard, www.allmusicguide.com

Hodnotitelé se však v tomto tématu shodují na jednom – a to na faktu, že právě neobyčejný počín Bohuslava Matouška, to jest natočení kompletního díla Bohuslava Martinů pro koncertantní housle (a violu), k rozšíření jména a oblíbenosti díla Bohuslava Martinů významnou měrou přispěje.

Ve velké většině recenzí se můžeme dočíst, že komplet čtyř CD s koncertantními skladbami bude zážitkem pro posluchače, kteří se ztotožňují s hudebním odkazem Igora Stravinského, který se v části svého tvůrčího období – podobně jako Martinů – profiluje neoklasicistním až neobarokním kompozičním stylem.

Můžeme se také setkat s názory, které tvorbu Bohuslava Martinů připodobňují ke stylu Bély Bartóka, jako tomu je v recenzi Toma Gibbse ze serveru Audiophile Audition:

Úryvek recenze CD č. 2 z internetového serveru Audiophile Audition (rok 2008):

„...Hudba Martinů má jakýsi povědomý nádech... Je až s podivem, že jeho skladby nejsou ve světě zahrnuty do širokého povědomí posluchačů vážné hudby. Jeho tvorba připomíná Bélu Bartóka, oba se koneckonců potýkali s podobnými životními okolnostmi. Martinů byl také nucen odletět z Evropy kvůli blížící se nacistické invazi, také se na nějakou dobu usadil ve Spojených státech

amerických, a i když se do Evropy vrátil, svou rodnou vlast již nespátřil... Martinů je však více prosluněný než typický kompoziční styl Bartókův a jeho skladby také nejsou přímé deriváty české národní lidové hudby – to ho jistě odlišuje od jeho maďarského protipólu.“

Tom Gibbs, www.audaud.com

Často se v kritikách setkáme také s přímým srovnáváním nahrávky dvou houslových koncertů Martinů z čtvrtého CD kompletu Bohuslava Matouška s nahrávkou Josefa Suka a České filharmonie pod vedením Václava Neumanna z roku 1973 (vydáno Supraphonem v roce 1974):

Úryvek recenze CD č. 4 z internetového serveru ARKIV MUSIC (rok 2009):

„...Samozřejmě tu byla po dlouhá léta skvělá nahrávka Josefa Suka, oceňovaná a kvalitou provedení nezaměnitelná, ovšem Bohuslav Matoušek a Christopher Hogwood vědí přesně, jak se k houslovým koncertům Martinů postaví. Vnášejí do nich silnou vášeň, ale také až průsvitnou jemnost – atributy, které my, vyzrálí obdivovatelé díla Martinů vyžadujeme... Když se vracím k Sukově nahrávce, musím přiznat, že jeho housle zní trochu matněji – z nahrávky plyne pocit, jako kdyby mikrofony byly ne zcela ideálně umístěny. Česká filharmonie ale v tomto období prokazuje, že stojí na vrcholu své umělecké existence, ráda si proto ponechávám obě nahrávky...“

Dominy Clements, www.arkivmusic.com

Úryvek recenze CD č. 4 z časopisu GRAMOPHONE (rok 2008):

„...Josef Suk nastavil laťku v interpretaci koncertů Bohuslava Matouška velmi vysoko, ovšem nyní se zdá, že byl překonán tímto nově objeveným houslistou... za celý magazín Gramophone vřele doporučuji pořídit si celý tento pozoruhodný komplet.“

Guy Rickards

K přiblížení šíře ohlasu, který martinůvský komplet vyvolal, připojuji ještě úryvky z tuzemských médií:

Úryvek recenze z časopisu HARMONIE (únor, rok 2008):

„...Soudě podle prvního výsledku, jde o umělecký i vydavatelský čin nejvyšší třídy. Tím spíše, že zdaleka ne všechny z více než deseti skladeb, které do projektu spadají, jsou běžnou součástí repertoáru. Nejen v cizině, ale i u nás. Je tomu spíše naopak vlastně téměř u všech, mnohé zcela jistě právem s nadějí čekají na znovuobjevení. Životní nastudování a provedení, které CD zachycuje, by k tomu zcela určitě mohlo inspirovat... Vedle Matouškova zasvěceného pochopení, prožití a ztvárnění charakteristického skladatelova stylu a kongeniálně a zcela rovnocenně se připojujících hostů je samostatnou kapitolou doprovod: Českou filharmonii, kterou Matoušek pro projekt získal, řídí Christopher Hogwood; je méně známo, že vedle svého mimořádného renomé na poli staré hudby se rád a pravidelně věnuje také hudbě 20. století, a to zejména stylovému okruhu, do něhož přesně zapadá rovněž Martinů. Nahrávka má jistě i díky dirigentovi šťavnatost, živý puls, motoričnost, přesnost a hlavně nakažlivě lehkouhrou muzikalitu vzdálenou usilovnosti. Deska zní krásně zřetelně a pohodově, technika houslové hry z ní nevyčuhuje.“

Petr Veber

Úryvek recenze z časopisu HARMONIE (únor, rok 2008):

„...Konečně vycházejí na CD u vydavatelství, jehož dopad je na světovém trhu velmi výrazný (pozn. jedná se o produkční společnost *Hyperion*), skladby Bohuslava Martinů, které stojí neprávem stranou pozornosti a jsou zastíněny tituly "osvědčenými". Na světovém trhu vzbudil tento přední český houslista ohlas dřívějším kompletem houslových skladeb komorních. Touto edicí potvrzuje, že v současnosti je jedním z nejvýznamnějších martinůvských propagátorů...“

Bohuslav Vítek

Úryvek recenze z časopisu HARMONIE (únor, rok 2008):

„...Bohuslav Martinů je skladatelem, u jehož díla mají dramaturgicky zajímavé kombinace, případně komplety stále smysl, protože každé nové zařazení do kontextů žánrových či dobových může ospravedlnit početně obrovské a obsáhlé skladatelovo dílo. Martinů koncertní a koncertantní tvorba je taktéž rozsáhlá a ne všechna díla jsou známá a často prováděná. Záměr vydavatelství Hyperion vydat kompletní dílo Martinů pro housle a orchestr je proto velmi slibný... Hlavní dvojice propagátorů – dirigent Christopher Hogwood a houslista Bohuslav Matoušek – je sama o sobě jistou zárukou kvalitní interpretace hudby Martinů, s níž mají oba velkou zkušenost. Matoušek s klavíristou Petrem Adamcem již nahrál pro Supraphon kompletní dílo Bohuslava Martinů pro housle a klavír...“

Eva Velická

Dovolím si připojit svůj osobní náhled na tento pozoruhodný set čtyř kompaktních disků s kompletní tvorbou Bohuslava Martinů pro housle (a violu).

Jedinečnost záznamů vytvořených houslistou Bohuslavem Matouškem opravdu spočívá v jeho neobyčejně vřelém vztahu k české hudbě a k hudbě Bohuslava Martinů obzvlášť. Dle mého názoru je z nahrávek patrná dlouholetá a detailní práce na skladbách Martinů, studium a znalost nejen skladeb pro housle, ale též znalost děl symfonických či pro jiná instrumentální uskupení.

Tónová tvorba Bohuslava Matouška pro mne byla po celou dobu studia v jeho houslové třídě velkou inspirací. Šíře výrazu, nálad, pestrá škála typů vibrata a kvalita tvorby tónu měkkou pravou rukou jsou dalšími faktory, které tvoří v důsledku houslový projev Bohuslava Matouška tak nezaměnitelným a osobitým.

Dalším faktorem, který podporuje kvalitu nahrávek je skvělý výběr kolegů instrumentalistů, kteří martinůvský komplet spoluvytvářeli. Rozsáhlého projektu se účastnily osobnosti zvučných jmen, jako houslisté *Régis Pasquier*, *Jennifer Koh*, flétnistka *Janne Thomsen*, dirigent *Christopher Hogwood*, klavírista *Karel Košárek* a v neposlední řadě též dlouholetý klavírní partner Bohuslava Matouška, spolutvůrce kompletu skladeb pro housle a klavír *Petr Adamec*. Samozřejmě velmi silným prvkem je skvělý a zanícený výkon České filharmonie, která je na vrcholu svých interpretačních schopností, zvuk orchestru je naprosto famózní.

Nelze tedy opomenout též práci nahrávacího týmu v čele s Tomášem Zikmundem, který svou precizností při přípravě a nastavení technického zázemí ve Dvořákově síni Rudolfiny odvedl skvělou práci. Lidé, kteří se rozhodli zakoupit si kompaktní disky ve fyzické podobě se můžou podrobně seznámit s historickými kontexty a okolnostmi vzniku všech skladeb nacházejících se na kompletu díky detailním popiskům autora vnitřku bookletů, ředitele Institutu Bohuslava Martinů Aleše Březiny.

Stejně jako spousta zahraničních kritiků i já se domnívám, že opravdová hodnota tohoto jistě náročného a cílevědomého projektu se bude postupem času jen prohlubovat a více dostávat do povědomí veřejnosti. Významně tak napomůže úžasné hudbě Bohuslava Martinů, na kterou jsme právem tak hrdi, ve své cestě k hudbymilovným posluchačům po celém světě.

Další nahrávky

Skladby pro housle a klavír: Franck, Fauré, Ravel

Umělci: Bohuslav Matoušek – housle, Kae Nyunoya – klavír

Vydáno společností ARTESMON (kód v katalogu AS 733-2), rok vydání 2010

César Franck: Sonáta A dur (Á Eugène Ysaÿe)

Gabriel Fauré: Sonáta A dur č. 1, Op. 13

Maurice Ravel: Piece en forme Habanera

Maurice Ravel: La Tzigane

Houslové koncerty: Brahms, Bruch

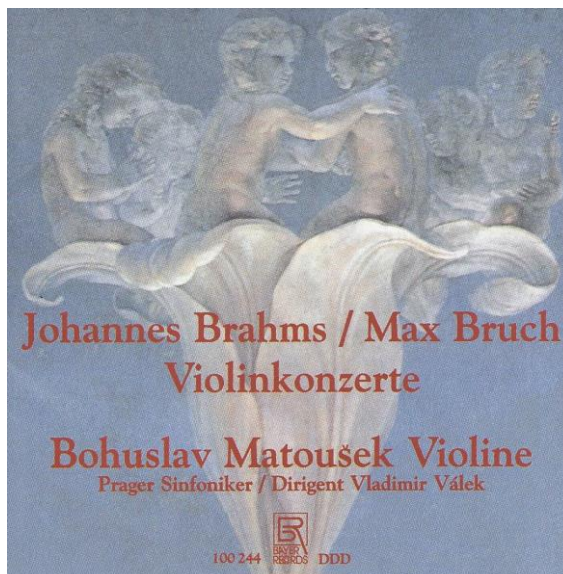
Umělci: Bohuslav Matoušek – housle, Symfonický orchestr hl. m. Prahy FOK, diriguje Vladimír Válek

Vydáno společností STRADIVARI CLASSICS (kód v katalogu amazon B001AUE5TQ), dnes k dispozici na www.amazon.com, rok vydání 1988

Vydáno společností BAYER RECORDS (kód v katalogu Bayer BR 100 244), dnes k dispozici na www.bayerrecords.de, rok vydání 1995

Johannes Brahms: Koncert pro housle a orchestr D dur, Op. 77

Max Bruch: Koncert pro housle a orchestr g moll, Op. 26

BAYER RECORDS (kód v katalogu Bayer BR 100 244)

Příběh ke vzniku CD Houslové koncerty: Brahms, Bruch

Rád bych k tomuto hudebnímu záznamu připojil krátkou příhodu, kterou mi vyprávěl sám Bohuslav Matoušek a kterou považuji za téměř neuvěřitelnou.

Nahrávku houslových koncertů skladatelů Brahmsa a Brucha si u českého *Supraphonu* původně objednala firma *Stradivari Classics* sídlící ve Spojených státech amerických. Sólistou projektu spolu se Symfonickým orchestrem hl. m. Prahy FOK a dirigentem Jiřím Bělohlávkem měl být český houslista Ivan Ženatý. Ten ale týden před plánovaným začátkem natáčení od projektu odstoupil a dirigent Jiří Bělohlávek ho z nejasných důvodů následoval. Supraphon tedy rychle potřeboval sehnat náhradu, okamžitě tedy kontaktoval sólistu Bohuslava Matouška a dirigenta Vladimíra Válka s tím, aby projekt převzali.

Uvědomme si, že Bohuslav Matoušek měl na přípravu sólového výkonu v těchto dvou velmi náročných houslových koncertech pouze týden! Samozřejmě, že byl ve svém vrcholném tvůrčím období, ale v roce 1988 se nejaktivněji zabýval především hrou komorní – působil jako primárius Stamicova kvarteta.

Můžeme směle říci, že ukázal skvělou hráčskou pohotovost a odvalu, protože nabídku přijal a spolu se Symfonickým orchestrem hl. m. Prahy FOK pod taktovkou dirigenta Válka oba koncerty natočili, a to pouze za 3 nahrávací frekvence!

Hotový materiál byl expedován do USA a více než rok o něm nebylo vůbec slyšet – Bohuslav Matoušek nedostal žádnou zprávu ani od americké, ani od české nahrávací společnosti. V té době se jeho přátelé z Pražákova kvarteta chystali do Ameriky na koncertní turné (zřejmě jedno z prvních za oceán, psal se totiž rok 1989), a tak je pan Matoušek poprosil, zda by se mohli podívat po stopách „ztracené“ nahrávky. Když se z turné vrátili, předali Bohuslavu Matouškovi pořízené CD, na kterém stály všechny údaje korespondující s termíny i místem nahrávání, i orchestr byl uveden naprosto správně. Ale sólistou byl dle bookletu CD Ivan Ženatý a dirigentem nahrávky Jiří Bělohlávek..!

Tento nespravedlivý omyl si Bohuslav Matoušek nenechal líbit a požadoval od firmy Stradivari Classics nápravu. Jednatel firmy se dušoval, že okamžitě uvedou věci na pravou míru, nechť je spravedlnosti učiněno zadost.

Uplynul další rok a „Pražákovci“ se opět vydali na koncertní turné do Spojených států amerických, opět s úkolem podívat se po kompaktním disku, který by již měl mít opravené popisky v kolonkách „sólista“ a „dirigent“.

Jak příjemné bylo pro Bohuslava Matouška překvapení, když mu po jejich návratu do České republiky CD předali a na bookletu stálo opravdu jeho jméno spolu se jménem dirigenta Vladimíra Válka. Takové příjemné zadostiučinění. Pocit úlevy ovšem netrval příliš dlouho, protože po otevření obalu narazil pan Matoušek na další překvapení... Přímo na CD byla vylisována jména, jak jinak, než opět Ivan Ženatý s Jiřím Bělohlávkem! Vysvětlení je nasnadě – aby společnost ušetřila co nejvíce prostředků, nechala opravit a znovu vyrobit pouze booklety – chcete-li letáky uvnitř obalu, kompaktní disky se jim už znovu lisovat nechtělo...

Po těchto nemilých zkušenostech a neprofesionálním přístupu americké produkční společnosti Stradivari Classics se Bohuslav Matoušek rozhodl pro zcela jinou taktiku. Požádal tedy o pomoc německou firmu *Bayer records*, která se Stamicovu kvartetu dříve skvěle postarala o souborné vydání všech kvartetů Bohuslava Martinů a ta CD produkovala ještě jednou, tentokrát už se správnými jmény interpretů.

Dnes je nahrávka k dispozici ke koupi od obou vydavatelů. V kapitole **Interpretační analýza Brahmsova houslového koncertu D dur, Op. 77** této práce se věnuji mému náhledu na způsob provedení některých částí Brahmsova koncertu houslistou Bohuslavem Matouškem. Nahrávka je dle mého názoru velmi kvalitní v interpretaci samotné, ale i ve zvukových parametrech.

Ludwig van Beethoven: Skladby pro housle a orchestr

Umělci: Bohuslav Matoušek – housle, Pražský komorní orchestr bez dirigenta,
koncertní mistr orchestru Milan Lajčík

Vydáno společností Gramofonové závody Loděnice (kód v katalogu L1 0471-
2311), rok vydání 1999

- L. van Beethoven: Koncert pro housle a orchestr D dur, Op. 61
- L. van Beethoven: Romance pro housle a orchestr F dur, Op. 50
- L. van Beethoven: Romance pro housle a orchestr G dur, Op. 40

W. A. Mozart: Chrámové sonáty (Kirchensonaten)

Umělci: Bohuslav Matoušek – housle, Jaroslav Tůma – varhany & Collegium

Vydáno společností ARTESMON (kód v katalogu AS 7222), rok vydání 2006,
původně vydáno společností ANTES v roce 1996

- W. A. Mozart: Sonáta Es dur - Andantino KV 67 (41 h)
- W. A. Mozart: Sonáta B dur - Allegro KV 68 (41 i)
- W. A. Mozart: Sonáta D dur - Allegro KV 69 (41 k)
- W. A. Mozart: Sonáta D dur - Allegro KV 144 (124a)
- W. A. Mozart: Sonáta F dur - Allegro KV 145 (124b)
- W. A. Mozart: Sonáta B dur - Allegro KV 212

W. A. Mozart: Sonáta F dur - Allegro KV 241
W. A. Mozart: Sonáta G dur - Allegro KV 224 (241a)
W. A. Mozart: Sonáta A dur - Allegro KV 225 (241b)
W. A. Mozart: Sonáta F dur - Allegro KV 244
W. A. Mozart: Sonáta D dur - Allegro KV 245
W. A. Mozart: Sonáta G dur - Allegro KV 274 (271 b)
W. A. Mozart: Sonáta C dur - Allegro KV 328 (317 c)
W. A. Mozart: Sonáta C dur - Allegro KV 336 (336 d)
W. A. Mozart: Sonáta C dur - Allegro KV 263
W. A. Mozart: Sonáta C dur - Allegro KV 278 (271 e)
W. A. Mozart: Sonáta C dur - Allegro KV 329 (317 a)

J. Haydn: Houslové koncerty C dur, G dur, B dur

Umělci: Bohuslav Matoušek – housle, PKO, dirigent Libor Hlaváček

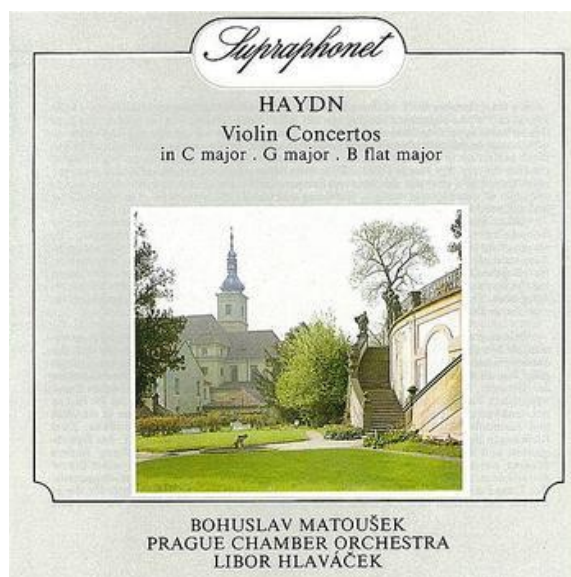
CD Vydáno společností SUPRAPHON (kód v katalogu 11 1119 – 2), rok vydání
1989

Původně byly vydány koncerty G dur a C dur na **LP** SUPRAPHON (kód v katalogu
1 10 1175 G, rok 1972) a zvláště na **2 LP** koncerty B dur (B2), A dur (č. 3) a
dvojkonzert pro housle a klavír – nebo cembalo F dur (Hob. XVIII:6) (kód
v katalogu 1 10 2071-71 G, rok 1976)

Josef Haydn: Koncert C dur Hob. VIIa, č. 1

Josef Haydn: Koncert G dur Hob. VIIa, č. 4

Josef Haydn: Koncert B dur Hob. VIIa, B2 (Pozn.: autenticita tohoto houslového
konzertu se dodnes neprokázala, spekuluje se o autorství skladatele Christiana
Cannabicha)

SUPRAPHON (kód v katalogu 11 1119 – 2)

**A. Vivaldi: The Four Seasons and L'Estro Armonico Concertos
No. 6, 8 and 9**

Umělci: Bohuslav Matoušek – housle, Jaroslav Svěcený – housle, Janáčkova komorní filharmonie, dirigent Zdeněk Dejmek

Vydáno společností X 5 Music Group (kód v katalogu amazon B003MQNDV2), rok vydání 2010

A. Vivaldi: Čtvero ročních dob (Le quattro stagioni), Op. 8 Houslový koncert č. 1 E dur, RV 269 „Jaro“

A. Vivaldi: Čtvero ročních dob (Le quattro stagioni), Op. 8 Houslový koncert č. 2 g moll, RV 315 „Léto“

A. Vivaldi: Čtvero ročních dob (Le quattro stagioni), Op. 8 Houslový koncert č. 3 F dur, RV 293 „Podzim“

A. Vivaldi: Čtvero ročních dob (Le quattro stagioni), Op. 8 Houslový koncert č. 4 f moll, RV 297 „Zima“

A. Vivaldi: L'estro Armonico, Op. 3 Houslový koncert č. 6 a moll, RV 356

A. Vivaldi: L'estro Armonico, Op. 3 Houslový koncert č. 9 D dur, RV 230

A. Vivaldi: L'estro Armonico, Op. 3 Koncert pro dvoje housle č. 8 a moll, RV 522

Antonín Dvořák: Kompletní dílo pro housle a klavír (na 2 CD)

Umělci: Bohuslav Matoušek – housle, Petr Adamec – klavír

Vydáno společností VAMPOLA (kód v katalogu 0095 11-005a/005b), rok vydání
1995

Dnes se tato CD vyskytují jako součást setu 20 CD s výběrem nejslavnějších
Dvořákových skladeb s názvem **Dvořák – The Masterworks** (vydáno
v Nizozemsku v roce 2008)

A. Dvořák: Capriccio

A. Dvořák: Romance, Op. 11

A. Dvořák: Nocturno, Op. 40

A. Dvořák: Sonáta pro housle a klavír F dur, Op. 57

A. Dvořák: Sonatina G dur, Op, 100

A. Dvořák: Ballada, Op. 15

A. Dvořák: Romantické kusy, Op, 75

A. Dvořák: Mazurek, Op. 49

Smetana, Dvořák, Suk: Skladby pro housle a klavír

Umělci: Bohuslav Matoušek – housle, Petr Adamec – klavír

Vydáno na LP společností SUPRAPHON (kód v katalogu VT 9982-2), rok vydání
1982, digitální přepis rok 2014

Bedřich Smetana – Z domoviny. Dvě dua pro housle a klavír

Josef Suk – Čtyři skladby pro housle a klavír, op. 17

Antonín Dvořák – Sonatina pro housle a klavír G dur, op. 100 (B. 183)

A. Dvořák: Violinkonzert, werke für Violine und Orchester

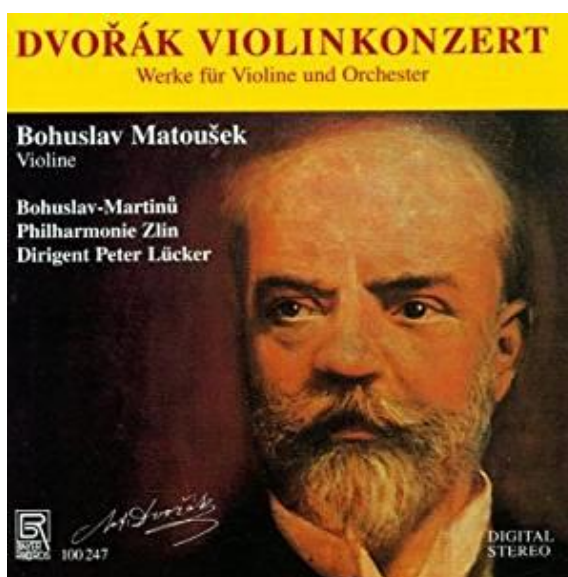
Umělci: Bohuslav Matoušek – housle, Filharmonie Bohuslava Martinů Zlín, dirigent Peter Lücker

Vydáno na LP společností BAYER RECORDS (kód v katalogu BR 100 247), rok vydání 1996

A. Dvořák: Koncert pro housle a orchestr a moll, Op. 53

A. Dvořák: Romance f moll, Op. 11

A. Dvořák: Mazurek e moll, Op. 49

BAYER RECORDS (kód v katalogu BR 100 247)

Části rozhovorů pro média

Aby se potenciální čtenář této diplomové práce mohl ještě blíže seznámit s osobností houslisty Bohuslava Matouška, připojuji části rozhovorů a interview z tuzemských médií.

„Zamyšlení ve strunách“

autor: Marie Kulijevyšová, časopis Harmonie, leden 1996

...Myslel jste si v dětství, že budete velký umělec?

„O poslání kumštýře jsem věděl, a navíc ho u nás v Havlíčkově Brodě podporovaly skvělé koncerty. Slyšel jsem Miloše Sádla s Františkem Rauchem (u něj maminka studovala hru na klavír), a to mě utvrzovalo v tom, co chci jednou dělat. Zapůsobila na mě taky houslistka Jeanette Neveuxová.“

Myslíte si, že bylo něco pro váš vývoj výrazně důležité? Měl jste svůj cíl a vzor, který jste obdivoval?

„Nebylo u nás tenkrát moc cizích umělců, ale David Oistrach byl mým jasným vzorem. Až když jsem přišel po maturitě do Prahy na Akademii, můj obzor se rozšířil. Tam se mě ujali profesori Jaroslav Pekelský a po něm Václav Snítíl. A vlastně až do dneška byl a je mým vzorem Henryk Szeryng. Při sedmi letních kursech v Curychu jsem poznal Nathana Milsteina a při stipendijním celoročním studiu v Lucernu Wolfganga Schneiderhana. Dostal jsem se tam v roce 1970 díky vítězství v mezinárodní houslové soutěži Tibora Vargy ve švýcarském Sionu.“

Co jste od svých pedagogů a idolů převzal?

„Mladý člověk je ovlivňován vším, co je kolem něj, aniž si to uvědomuje. Na mě zapůsobil nejvíc Milstein, jak učil, jak se choval k nám, žákům, s bezprostředností, sdílností, otevřeností, které jsem do té doby nepoznal. Měl nezměrnou vitalitu, když bez konce předehrával nástrojové finty a tajemství hry. Bylo to něco neskutečného.“

...Je něco, co byste mimořádně rád nahrál?

„Splnil se mi sen, když jsem natočil Vivaldiho Čtvero ročních dob a několik koncertů z cyklu L'Estro armonico...”

Ve světě je mnoho nahrávek těchto děl. Nemáte strach z konkurence?

„Necítím se s vynikajícím Janáčkovým komorním orchestrem a Zdeňkem Dejmekem nijak špatně, i když Szeryng hraje Vivaldiho nedostižným způsobem. Ale každá z nahrávek je vždycky jiná. Už teď se snímek prodal do zahraničí.”

...Myslíte si, že jste ve svém oboru už dosáhl, čeho jste chtěl?

„Člověk má vždycky představy a nároky vyšší, než dokáže splnit. Asi je to tak dobře.”

Jaké je vůbec vaše životní krédo?

„Dělat lidem dobře, aby o mně nemohli říct, že jsem někomu vědomě ublížil. I když to není snadné, snažím se podle toho v životě chovat.”

Věříte v energii plynoucí z hudby, která dává člověku impuls k životu?

„Jistě. Sám, když poslouchám hudbu, pookřeji. Potvrzují to i moji posluchači. Změnou psychiky se může změnit i člověk. Proto chci lidem přinášet radost a dávat jim hezké pocity. Je to i pro mě velké štěstí.”

„Bohuslav Matoušek: Martinů je mým osudem”

autor: Luboš Stehlík, časopis Harmonie, červen 2002

Předmluva autora: Když jsem v roce 1992 udělal mezi abonenty koncertů pražských orchestrů a normálními lidmi na ulicích minianketu a ptal se jich, který český houslista je nejznámější a pro ně nejlepší, padala především dvě

jména - Václav Hudeček a Josef Suk. Když jsem podobnou sondu provedl v roce 2002, nejčastějšími osobnostmi byli Pavel Šporcl a Jaroslav Svěcený.

Po celou tuto dobu je v pozadí muž, který není jenom pravděpodobně nejvyšším houslistou na světě, ale který získal po Josefu Sukovi jako jediný skutečně prestižní světová gramofonová ocenění - BOHUSLAV MATOUŠEK (nar. 1949 v Havlíčkově Brodě). Přesto se o něm rozhodně nedá říci, že byl mediální hvězdou české klasické hudby. Pro naši zemi je příznačné a jakoby se to periodicky opakovalo, že pakliže někdo uspěje v cizině, není tím vůbec zaručen úspěch doma. (Neumím si představit, že by se něco podobného mohlo stát Perlmanovi v USA nebo Mutterové v Německu.)

...Měl jste životní štěstí na učitele a rádce?

„To určitě. Už od 13 let jsem dojížděl do Prahy k profesoru Pekelskému. Způsobili to tehdy profesori Sádlo a Rauch. Když jednou zavítali do Havlíčkova Brodu na koncert a přišli k nám na návštěvu [matka B. Matouška byla žačkou prof. Raucha na Pražské konzervatoři - pozn. LS], tak jsem jim zahrál a Miloš Sádlo tehdy prohlásil, že mám přeskočit konzervatoř a jít přímo na akademii k Pekelskému. A tak jsem nakonec po maturitě na gymnáziu a absolvování LŠU (ZUŠ) u Zdeňka Němce studoval AMU ve třídě profesora Pekelského a po jeho penzionování u Václava Snítily.“

Jaroslav Pekelský byl proslulý učitel...

„Nesmírně si vážím toho, co mi dal nejen muzikantsky, ale i lidsky. Byl to báječný člověk, který nebyl nikdy ve stresu, byl výborný psycholog, vždycky milý a chápající. Na mladém stromečku se může udělat hodně dobrého, ale také se může mnoho zkazit. Pan profesor Pekelský navázal na výborné základy položené mým učitelem Z. Němcem a byl mi vždy až otcovským pomocníkem. Dodnes je pro mě jeho učitelský přístup inspirující. Zvláštní na něm bylo to, že nikdy nepředehrával, vše pouze vysvětloval. Naproti tomu Snítily byl mužem praxe a bez problémů mi vše ukázal.“

Dalším šťastným okamžikem asi bylo setkání s Nathanem Milsteinem, Arthurem Grumiauxem a Wolfgangem Schneiderhanem?

„To byla asi nejdůležitější životní křižovatka v mojí kariéře. Jako elév pražské akademie jsem byl poslán na mistrovský kurs do Curychu. Nejspíš jsem se tam uvedl tak dobře, že jsem potom v dalších letech dostával již přímo osobní pozvánky. Poprvé jsem pracoval s Arthurem Grumiaux a potom sedm let s Nathanem Milsteinem. Byly to zkušenosti k nezaplacení. Výborné bylo i roční stipendium v Luzernu u Wolfganga Schneiderhana. Ti tři byli velmi rozdílní. Grumiaux byl introvert, trochu mrzout, ale měl dobré srdce; Schneiderhan byl otcovský, srdečný, bral mě skoro jako syna a pracoval jsem s ním hlavně na skladbách Mozarta a Beethovena; Milstein byl velký světový umělec s dobrým srdcem a nadhledem, i v pokročilém věku noblesní pán s velkým temperamentem a nezdolnou energií, který nás mladé svou technickou suverenitou až zahanboval. S ním jsem pracoval například na sólovém Bachovi. Smysl těchto setkávání byl pro mě hlavně v tom, že jsem poznával něco jiného než byla česká škola. Ta například velmi preferovala expresivní hru, skoro stále stejné vibrato. Ovšem lidé jako Milstein neříkali jak to mám hrát, vzali housle a zahráli to. Pak bylo pouze na mě, jestli pochopím a přijmu to, co slyším a vidím. Vedli mě k tomu, abych si vytvořil vlastní názor a nebyl kopií. Takže jsem se učil hlavně odposlechem. Tato léta na mě měla silný vliv...“

Prozatímním vrcholem vašeho sólistického comebacku byla světová cena na MIDEM v roce 2001 za komorního Martinů. Vznik ani vydání prý nebylo bez komplikací?

„V podstatě jsem ten projekt mohl uskutečnit díky podpoře Nadace Bohuslava Martinů a za použití mých vlastních nemalých finančních prostředků. Supraphon pak ode mě odkoupil hotovou nahrávku a uhradil mi tím část mých nákladů. Nepředpokládal jsem, že nahrávka s komorními kompozicemi bude mít takový úžasný úspěch, i když recenze v zahraničí i doma byly výborné. Vítězství v Cannes je bráno v hudebním světě jako svého druhu olympiáda. Sliboval jsem si však přece jen jinou odezvu u nás... Ale jak se říká, doma není nikdo prorokem a bohužel hra na housle není vyhlášená sportovní disciplína.“

„Oslněn gényem Martinů“

autor: Marie Kulijevyčová, časopis Harmonie, leden 2009

Co vás přimělo k nastudování a nahrání obou kompletů, houslí s klavírem a s orchestrem?

„Byla v tom jakási osudovost. Moje »kompletování« začalo vlastně v sedmdesátých letech u nahrávky Haydnových koncertů pro Supraphon. K ní se pak přidal kvartetní komplet Martinů, digitální nahrávka kvartetů Dvořáka pro německou firmu Bayer Records, a hned nato úplný digitální komplet jeho skladeb pro housle a klavír včetně Capriccia. Vydal ho Pavel Vampola.

K mým kompletům řadím i nastudování Beethovenových houslových skladeb, chrámových sonát Mozarta, a jeho Sonáty pro housle a kladívkový klavír, které jsme s Jaroslavem Tůmou v minulých sezonách kompletně představili v kostele sv. Vavřince na Malé Straně. Je krásné vytvářet soubory nahrávek jednoho autora, protože jen tak ho poznáte opravdu důkladně, od rané tvorby po vrcholovou, a s tím i celý jeho osobní život.“

Měl jste dohodnuto, že pro Bayer Records byste měl nahrát i komplet Martinů skladeb pro housle a klavír.

„Všechno jsem připravil, nastudoval, sehnal si nahrávací techniky, zvukové a hudební režiséry, domluvil si pronájem sálu Martinů v Lichtenštejnském paláci a postupně v letech 1996-1998 jsme natáčeli s klavíristou Petrem Adamcem celý komplet. Po prvních dvou CD jsem se Bayerovi připomenul, ale on od příslibu vydání ustoupil. Nemohl jsem nechat roztočený komplet a tak jsem si řekl, že do toho půjdu sám. Hotovou nahrávku jsem pak nabídl Supraphonu a on ji na čtyřech CD skutečně vydal.

Vzápětí dostal ten komplet smršť ocenění: Roku 2000 cenu od Českého hudebního fondu za nejlepší nahrávku klasické hudby roku 1999, 2001 Cannes Classical Award za nejlepší nahrávku v kategorii Hudba 20. století a k tomu ještě ocenění Deska roku 2000 v americkém internetovém magazínu Classics Today. První CD ze zamýšleného kompletu pro housle a orchestr vydané ještě Supraphonem získalo pak ocenění Harmonie 2002 za nejlepší nahrávku roku. Byl na

něm první houslový koncert (teď na CD 4 Hyperion) a druhá verze Suite concertante (teď na CD 3 Hyperion).“

Cítíte skladby Martinů jako kompozice psané rukou houslisty? A je patrné, jak důvěrně ten nástroj znal?

„Je v nich určitě to jeho houslistické zázemí, protože party jsou pro ten nástroj psané naprosto přirozeně. Jsou ovšem hodně těžké, ale přesto samozřejmě hratelné. Určitě musel být velmi slušný houslista, i když možná napsal něco víc, než by byl schopen sám zahrát. V některých skladbách s orchestrem je obtížnost hraní dovedena až na hranici možného zvládnutí. K hodnotě nahrávky přispěly nepochybně i cenné nástroje, na nichž jsem při natáčení hrál. Tvůrcem houslí prvního CD je Vincenzo Trusiano Panormo (kolem roku 1760), na dalších CD zní nástroj Jeana Baptisty Vuillaumea (1849), a viola, kterou pro nahrávku zapůjčil prof. Milan Škampa, je z dílny Karla Josefa Helmera (1767).

Největší technický problém z hlediska houslové techniky a také hledání výrazu přineslo Concerto da camera. Je to hodně těžká skladba, také svým spojením houslí, klavíru a bicích se smyčci. Je těžké v ní docílit důsledného propojení nástrojů a dostat z ní výraz zamýšleného záměru. Přiznávám, že jen nerad hraju to dílo veřejně. Je tak rytmicky náročné, že stačí drobnost, aby se všechno rozsyvalo. Musí u něj všechno perfektně sedět, a složit se do naprosto přesné struktury, aby se dostavil zamýšlený účinek. Veřejné provedení je u této skladby velkým rizikem.“

Do jaké míry jste zaznamenal v partiturách vyváženost sólového nástroje a orchestru?

„U některých děl, která jsem hrál i veřejně, to může být problém. Třeba u Koncertu pro flétnu, housle a orchestr není jednoduché prosadit se vůči ansámblu, instrumentace sólové nástroje místy překrývá. Na mikrofon je snazší to dílo sejmout, režie si vypomůže a zvukař rozestaví mikrofony tak, aby sólo vyniklo. Na koncertě to může být problém. Je na dobrém dirigentovi a orchestru, aby dokázali vytvořit vyrovnané partnerství.“

Podařilo se toto souznění s orchestrem při nahrávání Christopheru Hogwoodovi?

„Docela jistě. Je to totiž neobyčejně citlivý muzikant, se smyslem pro strukturu, souhru a vedení hlasů. Tím, že se zabývá autentickou interpretací staré hudby je problematice Martinů partitur mimořádně blízko. Při precizním vystavění dynamiky dosáhne toho, co potřebuje. Navíc tím, že u nás dlouho pobýval a studoval, cítí skvěle i českou muziku. Souznění s ním a orchestrem bylo naprosto.“

Měl jste možnost prožít zevrubně houslové dílo Martinů. Dařilo se vám usměrnit míru jeho lyriky a citového vkladu?

„Je na vnitřním pocitu, prožitku a založení interpreta, na jeho interpretačním výkladu a schopnosti, jak se s tím vypořádá. Jak dvacetiletý houslista, tak interpret mého věku budou tuto složku chápat jistě různě. Netroufám si říct, že jsem našel tu pravou míru, ale ohlasy posluchačů s mým pojetím interpretace souhlasí.“

Je některá ze skladeb, kterou nejvíc obdivujete, hodně blízká, a našel jste v ní toho »svého« Martinů?

„Snad nejvíc se mi dostalo k srdci violové Rhapsody concerto, které jsem si sám na violu zahrál. Je zvláštní, jak se mi vedle všech těch houslových děl na jednom z prvních míst, ne-li na prvním, drápkem zaseklo pod kůži. Může to být i nástrojem. Viola dokáže lyriku jistě mimořádně podpořit, ale Martinů se v té skladbě navíc mimořádně otevřel.“

Snad nejsilnější prožitek mám ale z Concerta da camera. Kdykoliv znovu poslouchám jeho Adagio, běhá mi po zádech mrazivé chvění, a vždy znovu prožívám tu krásu, při níž se otevírají nebesa. Je tam vyjádřena bolest a pocit beznaděje z druhé světové války, kdy dílo vznikalo. Uprostřed věty se pak vzedme obrovské kataklyzma, simulace zvonů a orchestrální mix, z něhož se vyloupne nářekající hlas sólového nástroje. V té větě vždycky cítím skladatelovo hořce rozevřené srdce.“

Interpretační analýza Brahmsova houslového koncertu D dur, Op. 77

Umělci: Bohuslav Matoušek – housle, Symfonický orchestr hl. m. Prahy FOK, diriguje Vladimír Válek

Vydáno společností STRADIVARI CLASSICS (kód v katalogu amazon B001AUE5TQ), dnes k dispozici na www.amazon.com, rok vydání 1988

Vydáno společností BAYER RECORDS (kód v katalogu Bayer BR 100 244), dnes k dispozici na www.bayerrecords.de, rok vydání 1995

Orientace dle vydání urtextu BÄRENREITER-verlag, Kassel, rok vydání 2006

1. věta: Allegro non troppo

Orchestrální předehra je ve zpěvných částech hudebně hladká, dostatečně lyrická, v tomto houslovém koncertu tolik profilovaná sekce dřevěných nástrojů je intonačně perfektně sladěná a disponuje skvělou souhrou. Troufám si říci, že z atmosféry nahrávky plyne na posluchače pocit, že dirigent Vladimír Válek dokáže hráče orchestru FOK vybudit k velmi zúčastněnému výkonu.

Vstup sólových houslí Bohuslava Matouška je dramatický, nepostrádá potřebnou dávku jakési brahmsovské úsečnosti, v taktu 91 se pan Matoušek rozhodl zvukově se přiklánět ke spodní oktávě. Tento princip hry oktáv je jasným úmyslem sólisty, objevuje se totiž v podstatě ve většině oktávových míst koncertu. (Tento způsob zní velmi přesvědčivě, bude také intonačně jistější, ovšem je třeba podotknout, že například v taktech 373 – 376 (čas 12:29) by dle mého názoru stálo za zvážení přiklonit se k vrchnímu tónu oktávy, protože melodická linka pokračuje a navazuje logicky na tón vrchní.)

Již v tomto bodě bych rád vynesl důležitou poznámku – z této nahrávky Brahmsova koncertu je jasně patrný záměr soustředit se na celkové pojetí díla jakožto na symfonický typ instrumentálního koncertu. Hladina hlasitosti či profilování sólového nástroje je zřetelně podřízena vědomí, že se jedná de facto o symfonii s partem sólových houslí. Orchester je tedy v otázce důležitosti postaven na

roveň s houslemi, není zdaleka jen a pouze doprovodným faktorem – a tento fakt je dle mého jednou z velkých předností celého záznamu.

Hra Bohuslava Matouška je v celém průběhu první věty koncertu intonačně naprosto přesná, přesvědčivá, z práce pravé ruky je znát uvolnění, díky kterému smyčec struny nedusí, ba naopak i v místech vysoké dynamiky hojně používá typ smyku, který je plný pohybu a lehkosti. Zkrátka se dá říci, že je celým svým bytím doslova srostlý s nástrojem a předává mu přesně ty impulsy, které potřebuje, aby mohl produkovat vskutku krásný a ušlechtilý tón hodný hudby tohoto velikána vrcholného romantismu.

Při plynulém přechodu k hlavnímu tématu v sólových houslích (takt 136) se všechny tyto pozitivní atributy sečtou ještě s další jeho nesmírnou předností, a tou je osobité, široké, avšak velmi dobře kontrolované vibrato levé ruky. Je velmi složité popsat něco tak individuálního, jako je způsob užití vibrata. Samozřejmě, známe tři jeho základní typy – z prstu (je nejskromnější, subtilní, ovšem má své samozřejmé místo v arzenálu výrazových možností houslisty), ze zápěstí (tento typ je možná vibratem nejpoužívanějším, má mnoho druhů intenzit a rychlostí) anebo vibrato z paže – lokte (mělo by být logicky vibratem nejširším). Já jsem toho názoru, že u každého houslisty vznikne časem jeho individuální způsob užívání vibrata a v praxi už se často neřídí teorií, nýbrž na prvním místě je pro něj vždy potřeba konkrétní skladby – vibrato podřizujeme požadavkům hudby samotné. U hudebního výrazu Bohuslava Matouška jsem si vždy nejvíce cenil jeho osobitého, velmi dobře rozpoznatelného zvuku – který působí také díky jeho typicky širokému vibratu tak srdečně, upřímně a přirozeně. Díky spojení všech vlastností hry Bohuslava Matouška u něj dochází k pro něj typické tvorbě zvuku a tím pádem k *rozpoznatelnosti*, kterou oplývaly generace houslistů Oistracha, Menuhina, Sterna a dalších. Mohl bych uvést bezpočet situací, kdy jsem doma či při jízdě autem poslouchal rozhlasovou stanici přenášející díla houslového repertoáru, jako např. Dvořákův Mazurek či houslový koncert, Massenetovu Meditaci z opery *Thaïs*, Beethovenův koncert aj., a vždy, když byl interpretem Bohuslav Matoušek, jsem dokázal po několika málo taktech říci s jistotou, že se jedná právě o něj.

Vrátím-li se k hlavnímu tématu první věty, je zahráno nesmírně krásným a širokým tónem, ukrývá v sobě nepopsatelnou vřelost a lidskost. Bohužel se v taktu

159 na druhé době (čas 05:21) objeví náhlý zvukový propad, který byl z mého pohledu pouze přehlédnut – či přeslechnut nahrávacím týmem, mistry zvuku a režisérem nahrávky. Určitě by nebylo přílišným problémem jej odstranit.

Vedlejší téma v písmenu D (takt 206) je též hráno s tolik potřebnou šíří, intonace ve střídajících se intervalech sext a decim je perfektní. Ani v těchto intonačně choulostivých místech expozice neztrácí jeho levá ruka schopnost tvorby širokého vibrata, což se odráží ve vřelou zpěvnost.

Závěrečné téma ve forte trojzvucích (takt 246) by dle mého názoru sneslo větší pevnost ve zvuku – tedy v pravé ruce, v následujících bězích se objeví vůbec první zachytitelná intonační nepřesnost, ale jedná se pouze o dva tóny z šestnáctkového běhu. Závěr expozice oplývá dramatičností a růstem celkového napětí, orchestr svým zaníceným výkonem tuto atmosféru skvěle podporuje.

Provedení je též naplněno dramatičností, která je celou první větou prosycena. Střídání této dramatičnosti se zpěvnými lyrickými pasážemi vytváří poutavé zvukové kontrasty.

Repríza oplývá přinejmenším stejně kvalitním provedením, jako expozice. Houslistovy uši potěší krásné nuance, jako například jemný a citlivý gliss z e^3 na prázdnou strunu e^2 v taktu 419 (13:59) nebo okamžité a čisté „chycení“ malé decimy $gis - h^1$ v taktu 484 (tři takty před K), což zdaleka nebývá samozřejmostí. Následné opakování závěrečného tématu v trojzvucích v písmenu K, tentokrát o kvintu níže než v expozici (v d moll), je zvukově pevné a přesvědčivé. V taktu 510 by mohly být běhy malinko zřetelněji artikulované, ovšem je samozřejmé, že speciálně u nahrávek instrumentálních děl je třeba někdy ve prospěch celkového tahu a posloupnosti obětovat některé detaily. Stejně tak poslední a nejvyšší tón e^4 celé této gradace před kadencí, který se ke konci svého trvání intonačně nepatrně vyostří.

Kadence je hrána nádherným zvukem, opět Bohuslav Matoušek hojně využívá svého typického širokého vibrata, střídání dynamik, v trojzvucích se slyšitelně soustředí na kvalitu hry pravé ruky a intonace v celé kadenci je jednoduše neomylná. Barevnost trojzvuků krásně kontrastuje se svítivým zvukem ve vysokých polohách. Návrat k hlavnímu tématu po kadenci je překrásný, dojemný, s potřebnou dávkou klidu před postupným závěrečným vzedmutím a majestátným finále.

2. věta: Adagio

Volná věta se v provedení Bohuslava Matouška a orchestru FOK pod vedením dirigenta Vladimíra Válka vyznačuje všemi ctnostmi, kterými oslňovali posluchače ve větě předchozí, to jest klidem, zpěvností, čistotou projevu oproštěnou od jakéhokoli manýrismu či přehnaného patosu. Celou větu uvede velmi ušlechtilým tónem zahrané hobojevé sólo, které s intonační přesností harmonicky doprovázejí ostatní dřevěné dechové nástroje a hony.

Houslový part prováděný Bohuslavem Matouškem zní nesmírně přirozeně, ve vysokých polohách zůstává jeho zvuk kvalitním a krásným tak, jako v polohách nižších, hudební tok věty není absolutně ničím rušen. V této části koncertu se ukazuje naplno jeho schopnost pro přirozené chápání, cítění a tvoření hudby – dle mého názoru dokáže skrze svůj nástroj předat hluboké a intenzivní sdělení. Jedinou maličkostí je jemně rozostřená intonace oktávových intervalů v taktech 78 a 85. To je ale jen detail, který v záplavě překrásných tónů a celistvých, prožitých frází postrádá na byt' sebemenší důležitosti.

3. věta: Allegro giocoso, ma non troppo vivace

Na samém začátku třetí věty se mi zdá, že housle ve svém nástupu o setinu vteřiny předběhnou orchestr. Toto spíše úsměvné zdání může být při opakovaném poslechu vysvětleno právě velmi energickým nástupem houslí – což je dozajista správně, jen orchestr zkrátka zazní zdánlivě až setinu sekundy po houslích. Okamžitě se ale sólista s orchestrem rytmicky „srovná“. Hlavní téma věty zahraje Bohuslav Matoušek s grácií a lehkostí sobě vlastní, toto slavné téma bývá totiž často interpretováno až příliš horlivě, možná lze říci až příliš těžce... Tento záznam má však lehkost, která větě dodává na jejím zamýšleném hravém (giocoso) charakteru podobném scherzu. Když orchestr téma přebírá, posluchač se neubrání pocitu, že členové orchestru sólistu chtějí svým zúčastněným výkonem podpořit, chtějí mu být rovnocenným partnerem, hrají zkrátka s nadšením. Stačí poslechnout si např. orchestrální mezihru od taktu 27.

Následující drobnou techniku v houslovém sóle můžu označit za skvěle artikulovanou, dvaatřicetinové běhy v legatu jsou skvěle srozumitelné.

V písmenu B přijdou oktávy, u kterých mě tentokrát trochu více mrzí to, že vrchní tón není příliš slyšet. V podstatě od taktu 59 dál je vrchní tón z oktávy skoro neslyšitelný. V tomto místě by se dle mého názoru hodilo rozložit váhu rovnocenně na oba tóny, což je při psaném *fortissimo energicamente* nasnadě. Ani tak ale neztrácí tato část na energii, dramatickosti a tahu. Akordové běhy v legatu před písmenem C jsou provedeny virtuózně a jejich vrcholové noty s gustem zasvítí.

V písmenu D se nacházejí (dle mých vlastních zkušeností) dva kritické takty této věty – jedná se o takty 116 a 117. Bohuslavem Matouškem jsou však provedeny přesvědčivě a srozumitelně. Celý tento střední evoluční díl je přednesen plynule a zpěvně.

Vrchní tóny oktáv v písmenu F se opět skoro neozývají, tento fakt bych z mého pohledu viděl jako jedinou maličkou pihu na kráse jinak bez jakýchkoli pochyb skvělé, velmi hodnotné a inspirativní nahrávky. Následující akordové běhy jsou stejně jako v expozici hrány virtuózně, ale srozumitelně a s krásně lehce protaženou notou nejvyšší. V taktu 200 se po předchozích čistých flagioletech tónu e³ ozve lehce naostřené pevným prstem zahrané e³, jinak je technika rychlých pasáží precizní. Následuje prazvláštně zkomponovaná mezihra orchestru v taktech 218 – 222, která při většině provedení působí jakoby orchestr jednoduše nebyl spolu. Zde však zní přesvědčivě – důležitým bodem je dle mého přesné sjednocení na první dobu v taktu 220.

Sólový vstup houslí melodie v akordech a dvojhmatech zní Bohuslavu Matouškovi vskutku nádherně, jen trochu škoda rozostřené kvinty a – e¹ v taktu 225. V technické části před codou (*Poco più presto*) se občas objeví nějaký ten intonační detail, který je ovšem postřehnutelný pouze při opakovaném poslechu a celku pranic nevadí.

Codu nasadí houslista Matoušek a dirigent Válek v ideálním tempu. Housle zní nádherně svítivě, např. v písmenu K se přes orchestr skvěle prosazují. V technicky obtížné pasáži od taktu 292 Bohuslav Matoušek s přehledem obstojí, i přes lehké poskočení pravé ruky v taktu 295. Trošku také zamrzí malá intonační

nepřesnost sext v taktech 325 a 326. Celá coda má ale obrovský tah a cílí k majestátnému finále.

K celé nahrávce houslového koncertu Johanna Brahmsa je třeba přičíst okolnosti, za kterých se natáčení odehrávalo – Bohuslav Matoušek i dirigent Vladimír Válek byli postaveni před tento projekt pouhý týden před rozsvícením červené ve studiu. Bohuslav Matoušek byl vskutku na vrcholu svého tvůrčího období, protože za tak krátkou dobu dokázal připravit oba koncerty skladatelů Brahmsa a Bruchů do podoby, ve které jsou dodnes zaznamenány na tomto CD. Prokázal nesmírnou odvahu, pohotovost té nejvyšší úrovně a společně s orchestrem hl. m. Prahy FOK a dirigentem Válkem dokázali v podstatě malý zázrak. Jak nemilé překvapení muselo být po několika málo letech zjistit, že na obalu a disku byla nakonec vylisována jména jiných interpretů...

Dnes je již nahrávka označena správně a já doufám, že tento smělý interpretační rozbor v čtenáři probudil chuť si tuto krásný záznam poslechnout.

Závěr

Závěrem se mně samotnému, jakožto autoru této práce, dostavuje uvědomění, že český houslista Bohuslav Matoušek prožil a prožívá bohatou a naplněnou hudební kariéru. V průběhu života také několikrát dokázal, že i s nepřízní okolností, ať už politických, existenčních či v nedávné době zdravotních, může člověk díky odhodlání a neoblomné víře dosáhnout ušlechtilých cílů a dostat svých předsevzetí.

Cílem této diplomové práce bylo přiblížit čtenáři osobnost všestranně nadaného a vždy pokorného člověka, umělce, který si dle mého skromného názoru býval zasloužil v době svého vrcholového působení více přízně a pozornosti organizátorů hudebního dění u nás. Jak se ale dozvíme z rozhovorů, i když se Bohuslavu Matouškovi podařilo získat jedno z nejprestižnějších ocenění ve světě hudebního záznamu – a tato skutečnost u nás zůstala v podstatě bez větší odezvy, nikdy si příliš nestěžoval a nežehral na nespravedlnost... Které však vždy dokázal napřímeně, hrdě a s pokorou čelit.

Bylo a je mi velkou ctí, že jsem Bohuslava Matouška poznal nejen jako skvělého, inspirativního, Bohem nadaného houslistu, pedagoga, ale také jako nesmírně lidského, obětavého, empatického a srdečného přítele.

Zdroje a literatura

Velmi rád bych ještě jednou poděkoval Bohuslavu Matouškovi za poskytnutí konzultací, rad a pomoci při vytváření této práce.

Tiskoviny

- český měsíčník HARMONIE: použitá vydání (měsíc/rok) 1/1996, 6/2002, 2/2008, 1/2009
- zahraniční magazíny GRAMOPHONE: rok 2008, The STRAD: 4/2008, BBC Magazine 4/2008, 5/2008, The Dominion Post New Zealand 6/2008, DIAPASON 4/2009, ORCHESTRAL 8/2008
- deník Daily Telegraph 4/2008

Internetové servery

- All Music Guide: www.allmusicguide.com, ARTESMON: www.artesmon.cz, Audiophile Audition: www.audaud.com, ARKIV MUSIC: www.arkivmusic.com, BAYER RECORDS: www.bayerrecords.de, Classics Today: www.classicstoday.com, Classique – Info Disque: www.classiqueinfo-disque.com (dnes již na poli obchodu s hudbou nepůsobí), HYPERION: www.hyperion-records.co.uk, SUPRAPHON: www.supraphonline.cz a www.supraphon.cz, www.bohuslavmatousek.cz

Hudebniny

- Johannes Brahms: Koncert pro housle a orchestr D dur, Op. 77 – BÄRENREITER – verlag, Kassel, rok vydání 2006